جانانه کله

خو راپیښه وکړه

د باز محمد عابد

شعرونو ټولګه

د انټرنيټ په مخ ترتيب کوونکې : سمسور حبيبي

Download from:aghalibrary.cm

له عابد نه مې باز ډېر خوښېږي

د ټولو عابدانو په مخ کې دې دیوال وي. زه زموږ د بهیرونو او زموږ د بنداړونو بازمحمد عابد یادوم. څو ځلې مې ورته ویلي دي چې هلکه بازه ! که نور نومونه دربانديې دریدلي دي نو باز خو دې خپل نوم دی او د عابد پر ځای د غزلونو په مقطع کې باز راوله. او بیا له تا نه خو هغه ظالم باز نه جوړوو چې د زرکو او زاڼو او سپینو کوترو په وینو یې منګولې سرې وي. باز په موسکا کې راته وایي چې نه، زه د عابد نوم نه بدلوم. ځکه چې دا نوم پر ما باندې "چا" ایښی دی.موږ نه پوهیږو چې هغه ښکلې څوک به څوک وي چې باز یې عابد کړی دی. باز سره له دې چې عابد پاتې شوی، بیا یې هم دا ښکلې ګناه هر ځل کړې ده چې د غزل او سندرو په زرکو، زاڼو او کوترو یې د خپل خیال منګولې سرې کړ ي دي. د عابد یا په بل عبارت زموږ د بنداړونو او بهیرونو د باز دا ظلم دومره نازنین دی چې انصاف ورته په دوه لاسي سلامونه کوي. زه د باز د ګرانو لوستونکو سره د باز د کتاب په باب نه غږیږم. زه ډېرې خبرې د باز په هکله لرم. باز سره له دې چې د افغانستان د څه کم دوی لسیزې غمیزې نه یې ډېر دردونه اخیستي او د ژوند شېبې یې پرې شاعرانه کړې دي. فطرتاً هم شاعر دی د باز یو ورور د روسانو د شوبلې تر زنځیرونو لاندې شهید شوی دی او د بل ورور یوه پښه یې د روسانو په ماین غوڅه شوې ده. دا غمیزې او دردونه باز د خپل فطري شاعرانه طبعې په رنګ کې رنګ کړي او غزلیزې کړې دي. باز دا ټولې دردونکې پېښې د تنکي زلمیتوب په تنکیو شیبو کې لیدلې او د خپل تنکي غزل پر اوږو یې را رسولې دي. کله کله د غمونو او دردونو دا بارونه دومره ردانه شي چې د باز د غزلونو پر تنکۍ ملا نه راوړل کیږي. نو خامخا به د ده د زړه پر دمه ځای کې دمه جوړوي. په راتلونکې وخت کې به دا سندریز بارونه په ډېر هنر د غزلونو او سندرو پر اوږو داسې راوړي چې نه یې د غزلونو او سندرو ملاوې ماتې شي او نه سندریز بارونه ولویږي. باز لوړ دنګ ، سور او سپین سړی نه دی، بس یو موټی لونګ دی چې د غزل د سږنۍ بالغې پر سینه له زنګیدو سره جوړیږي. سترګې یې د باز غوندې ښکلې دي. کله کله یې سترګې سرې سرې ردې هم پیدا کوي

چې د دې لنډۍ د راياد ولو او انځورولو هنداري ښکاري:

سـتـــــرګې دې سرې ردې ردې دي
ردې ردې د ښامارانو سترګې وينه

د ښارمار ذکر راغی. د مارانو او ښامارانو په ليدو به ځينې خلک بوږنيږي خو باز هغه شاعر دی چې په هر څه کې ښکلا لټوي. دی په خپل غزل کې ځای ځای د مار هغه هم د "مارې" د ښايست يادونه کوي. باز وايي چې د مار سترګې مې ډېرې خوښې دي. وايي چې د مار ميناتورې شوې څرمن کې چې خدای کوم ښايست ځای کړی دی په ډېرو موزونو ښايستونو کې هم نه شته.

هــــوده د ميـــــنې پـــــر اثر نه کوي
د سينې دښته کې مـــې مـــاره ګرځي
لړ مې د مينې پـــه هـــوده کې واخله
روح مې په بين دې لـــکه مـــــاره ترم
د روح سرود مې ورتـــه بـــين غږوي
د سينې دښتې تـــه مې مــــاره راځي
د روح بين غږومه چيـــرته ماره لټوم
اوبو غوندې د غره لمن کې ماره لټوم

پورتنۍ له پرتمه ډکه ښکلاپرستي د باز ځانګړنه ده. "له سرو سترګو تر سرو سترګو" په شعر کې يې د ماشومتوب په خاورو او دوړو د سرو سترګو انځور کښلی. په ځوانۍ کې يې د هغو سترګو انځور کښلی چې د ژوند په هينداره کې يې د نظر له لاسه د ارمان تصوير ښوييږي. باز ته د ده د غزل په سر سوګند ورکوو چې د

سرو سترګو دا ډول لوبې به پریږدي. عابد دې د تورو او کلماتو سرکش ښامار ته د غزل شپیلۍ وغږوي او د ښایست لعل دې ترې راولجه کړي. باز دې د خیال سترګې د سندرو او غزلونو پر مرغانو سرې کاندي.
موږ څه کم دوی لسیزې غمیزې او تراژیدۍ ځپلي خلک یو خو د غره غوندې د روند انتظار مو د صبر پر اوږو

تر دې دمه رارســــولـــــى دى.
ستا د راتـــلــــو په انتظار انتظار
دا سې ولاړ یــــم لـکه غر وي غلي
ستا د وصال روژه په خوله پاتې یم
د یتیـمانــــــو خو اختر وي غلی

لکه مخکې چې مو وویل باز فطرتاً د شاعرانه اروا څښتن دی. دی له یوې ورځې نه بلې ته پسې غزلیز کیږي. له هغې ورځې را په دې خوا چې زموږ د ادبي بنډارونو او افغان ادبي بهیر غونډې پیل شوې د باز غزل د څپو د ښایستونو ګلکځونو ته منګولې وغځولې. حالات لولپه دي خو دا چې باز د وطن ګلورین او غزلیز پسرلي " استاد محمد صدیق پسرلي " د هنر تر سیوري لاندې راروان دی، نو دې لولپه حالاتو ته هم د غزل د ښایست وسله نه ږدي.

سیوری مې په سر د پسرلي ګرځي
شکر د وږمو د بهــــیر غــــړی یم

د باز غزل لکه د ګلاب پاڼه، لکه د پرخې دانه هم ښکلی دی او هم روڼ او بې تکلفه.

په رخسار یې لکه پرخه نه ځـــاییږم
دا رنګینه حادثه مې لکه لمر خوري

باز د یوې شاعرۍ او مضطربې اروا څښتن دی. ځان لا زړی ورته ښکاري، د شین کیدو او غوړیدو هیله لري. سره له دې چې د غزل غوټۍ یې په غوړیدو دي، خو ویریږي چې ښکلي به مې وغورځوي:

مه مې غورځـــوه د غـورځیدو نه یم
و مې کــــره شین بــــه شمه زړی یم
مینه غوارم، زړه غوارم له ښکلیو نه
سوال یمه لا هغسې نیـــــــمګړی یم

د باز په شخصیت کې مینه، ښکلا پرستي، عاطفه او صمیمیت ټول راټول دي. او دا ټول هغه څه دي چې د شعر روح او وجود ترې جوړیږي. باز د ماشومتوب خاطرې او د ژوند ځینې پیښې لري چې موږ په بار بار اوریدلي دي او بیا یې هم په ادریدو نه مړیږو.د ماشومتوب یوه عاطفي کیسه یې ددې له پاره دلته را اخلم چې د ده په شاعرانه شخصیت او د ده په اوسنیو او راتلونکو شعرونو کې به یې عاطفي اغیز خامخا وي:

"باز ماشوم و. د نورو ماشومانو غوندې د ګوډي پران لوبه خوښه وه. خپل ګوډي پران ته یې د دې له پاره ښیښنه یي تار اچولی و چې له ګوډي پرانونو سره د جنګ په وخت کې یې تار پرې نه شي. ګوډي پران یې هوا ته جګ کړی و. ګوډي پران د وړې شاهین په شان حملې کولې، په چل چل یې ښیښنه یي تار را کش کاوه. د ګوډي پران ښیښنه یي تار یې د بل ماشوم د ګوډي پران پر ځای په آسمان کې د یوې الوتونکې توتکۍ له تنکۍ مرۍ نه راتاو شو. د تار د کشولو سره سم بې سره توتکۍ لاندې راپریوته او د باز په پښو کې ولویده. بازد توتکیو په باب ډېرې کیسې اوریدلې وې، چې دا فقیره مرغۍ ده. د دې مرګ لویه ګناه ده. د باز په سترګو کې اوښکې راغلې. د ښیښنه یي تار غوټه یې له لاسه ولویده او ګوډي پران لکه د وزر ماتي مرغه ورو ورو رالویده او اخر په یوه ونه کې بند شو. باز توتکۍ په کوچنیو لاسونو کې راواخیسته. نور ملګري ماشومان یې هم دهغې په ویر کې له ځانه سره ملګري کړل. د باز په سترګو کې اوښکې پنډې وې او نورو ملګرو د ده په سترګو کې غمګینې او وارخطا سترګې ګنډلې وې. باز توتکۍ په کفن کې پټه کړه. کوچنوټی قبر یې ورته جوړ کړ او ماښام کې یې حلوا پسې وایسته."

دا عاطفه او دا اسې نورې ډېرې عاطفې د باز په روح کې روانې دي. زه خو فکر کوم چې دا عاطفې او دا تراژیدۍ د باز په غزل او شعر کې لا پوره پخې شوې نه دي. دی به په غزل او شعر کې هغه وخت قیامت کوي چې دا عاطفې، مینې او تراژیدۍ پوخوالي ته ورسوي او خامې ترې پاتې نه شي.

د پسرلي په وخت کې له کلیو نه غرونو او شنو ورشوګانو ته کډې لېږدي، نوکله چې د باندو میلې ته نیژدې شي، پیغلوټې نجونې له قافلې نه د هوسیو په څیر په ترپکو ترپکو مخکې شي. په ترپ کې میلې ته ځانونه ورسوي. د باندو جونګړې او څیرونه جارو کړي. اورونه بل کړي او له چینو نه اوبه راوړي. همداسې د باز د شعر قافله ورو ورو روانه ده. د خیال پیغلوټې نجونې یې په غزلیزو ګامونو د خپل شعر له قافلې نه وړاندې روانې دي چې د ښکلا په ورشو او میله کې ورته دمه ځای وګوري.

د شیبو شاعرانه کول د شعار دنده ده. باز باید د ښایست او آرمان توتکۍ د شعر په دم راژوندۍ کړي. د باز د غزل مسرې باید د هغې شوبلې د زنځیرونو انځور وي چې زموږ شیبې او آرمانونه یې شهیدان کړي دي.

د شهــــــیدو ګلغـــــــوټیو جنازې وي
زموږ کلي ته یې غیږ کې باغوان راوړي

د باز په غزل کې ساده ګي او رواني ده. ساده ګي په دې مانا نه چې ګنې شعریت په کې نه شته. زما مطلب دا دی چې بې ځایه او بې مفهومه ابهام، له ښکلا نه لیرې پیچلتیا او تصنع په کې نه شته. د بې مفهومه ابهام هغه پیچومی نه لري چې د لوستونکو او اوریدونکو د ذوق پښې په کې تناکې شي. ډېرې غزلې یې په لنډ او روان بحر کې دي. د غزلونو مسرې یې هم ډېر ځله له پنځو بیتونو اخوا نه اوړي. د شاعرانه طبعې الوت یې د هغه نه ستړې کیدونکي مرغه غوندې نه دی چې تر ډېره په آسمان کې وګرځي راوګرځي. بس د باز د شاعرانه طبعې الوت د زرکې غوندې لنډ دی او یا کله کله د باز د غوټې په څیر تیز او لنډ دی چې په لنډه فاصله کې په یوه غوټه ښکار کوي.

د باز په غزلونو کې د غمیو په څیر تراشلي او ځلیدونکي مسرې ډېرې پیدا کولی شو. که په ډېرو غزلونو کې یې ښکلې او د لوړ شعریت لرونکې مسرې نه وي هم خو له شعریت او شاعرانه مفهوم نه به ډېرې راپریوتې هم

نه وي. باز خپل نوي ويل شوي شعرونه مور ته تل په ويره ويره اوروي. غزلونه يې ډېر ځله زمور د ځوانو شاعرانو، ليکوالو او کره کتونکو ملګرو هر يو نورالحبيب نثار، مصطفی سالک او حنيف خليل د ډېرغوڅ خو ښکلي نقد (کره کتنې) د ځلوونکو او تراشونکو تيشو له تيرو څوکو تيرېږي. ځکه خو د باز په شعرونو کې کمزوري شعرونه لږ موندل کيږي. د باز غزل زمور د بهيرونو او بنداړونو نور ملګري هم اوري او لولي، خو هغوی لږه ګوزاره ورسره کوي او کله کله يې پر کمزورو مسرو هم سترګې پټوي.
د باز په غزلونو کې يو بل ټکي ته هم اشاره بايد وشي چې هغه د سندريز وزن درلودل دي. د دې ډول وزن ځوند په موسيقۍ کې يو په دوه کيدای شي.

څه ښه و چې جانان په تصور کې راته ويلې
راځه کينه دمه شه زوروره چــــيرته ځې؟
د شر د سوداګرو قافلې بازار تــــه راغلې
لږ وار وکړه د امن پيغمبره چيرتـــه ځې؟

د باز له شعر نه زيات شعريت د ده په ناسته او د ژوند سره په شاعرانه برخورد کې دی. باز لا د خپل زړه کولپ د شعر او غزل په کيلي نه و خلاص کړی چې صوفيانه او رندانه شعرونه به يې لوستل. د خانقاه په تاخ کې به يې ډيوې بلولې، اوږدې شپې به يې په الله هو روڼولې او د خپل پير په صوفيانه کړۍ کې له ټولو مريدانو کشر مريد و. په غزليز باګرام کې د افغانستان د اواره او مهاجرو شاعرانو ځينې شوزنده او له درده ډک شعرونه به يې د سپيدې، خپلواکۍ او ځينو نورو خپرونو کې لوستل او د ده پر شاعرانه روح يې سندريزه زلزله وروسته. د استاد پسرلي د زړکې ترانو يې روح د سترې زړکې په څير د وطن په سردرد کې وګرځاوه. د استاد شپون د مور ويرنې شهکار شعر په وار وار وژړاوه.
" ميلون شپږ شلې نه دي چې په ګوتو دې شميرلی"

د مور د ويرنې دې نيم بيتي د ده د ياد او احساس پر دښته د وطن يو نيم ميلون شهيدان د ع=غاټولو په شان راوټوکول. ده په دې غاټولو کې د خپل شهيد ورور انځور لټاوه چې پر سترګو به يې د اوښکو مهر ولګيده او د يوې سلګۍ سره به ترينه ټول لکه په غشو لګيدلي کبلي وتښتيدل. ”بس د لمدو ختو لړې او به دارو وي“
د شعر د ښاپيرۍ د جادو د شين ښکې طوطي له منبوکې يې کيلي راواخيسته او د خپل زړه کولپ يې پرې خلاص کړ. د نقشبنديه پير په ځای يې د شعر له پيره نه لاس نيوی وکړ:
تعبير يې د سندرو د مغان له پيره غواړم
بيګاه راته په خوب کې پرښته وه چې راتله
د خانقاه پر ځای يې په خپل زړه کې د شعر ډيوې ولګولې:
دا چې زه يې سره کمبه کړم، آتشي جمال د چا و؟
ابدي فراق يې راکړ، د يو شپې وصال د چا و؟
زما ختې تمنا د ميخانې د جام لړله
خو کوزه يې د جومات کړم، په لمسون کلال د چا و؟
د خستۍ په ښاريه کې د نيستۍ سودا وه ګرانه
د عابد خودي په تن وه، وايه نور مجال د چا و؟
د باز په غزليزه شاعرۍ باندې ”د نکريزو پاڼه“ نوم اينبودل شوی دی. د نکريزو پاڼه په خپل ظاهري شين والي کې د ښايست باطني سره هم لري. د نکريزو پاڼه شاعرانه ذوق ته عجيبې ښکلاوې وريادوي. د ناوې سره لاسونه، د اختر ورځ او يا پر نکريزو ټکور شوي لاسونه. د نکريزو پاڼه دا ټولې ښکلاوې په خپلباطن کې لري. خو دا باطني ښکلاوې هغه وخت ظاهروي چې د نکريزو پاڼه پاڼه په درغنې ميده کاندي. د باز د غزلونو ډېر غزلتوري د نکريزو د پاڼو په څير د حالاتو او کيفياتو په درغنې ميده شوي او د هنر د ناوې لاسونه پرې سره شوي دي.

د باز د شاعرۍ د بنیاد خښته د کابل له درد او د باګرام د تغزل له رنګ نه جوړه شوې ده. خدای (ج) دې باز ته ډېر عمر ورکړي چې د غزلپرستو او شعر پرستو له پاره د سندرو غزلیزه او ښکلې ماڼۍ ودانه کړي.

چې مې شعور ته راشي شعر راکوي
په لاشعور کې پرښته ساتمه
په مخه مو ژیړې ګلونه
کاروان، پېښور، ناصر باغ نوی کمپ
۱۳۷۵/۹/۲۶
۱۶/۱۲/۱۹۹۶

منګی

قدر يې زيات شو چې ستي شو په شرر منګی
ځکه يې پيغلې جينکۍ اوس وړي په سر منګی

له پښو نه سره پورې وا خلي خوشبويي د جونو
کلاله ځرنګ دې جوړ کړی په هنر منګی

غوږ يې د زړه درزا ته ايښی وي په ترخ کې د يار
له پټو زړونو باخبر وي بې خبر منګی

په ډکيدو کې چې ځټ ځټ په خندا وخنديږي
مظاهره کړي د وصال په مازيګر منګی

مور ته به څه بهانه کوې ته لا وړه يې ګلې
چې د اشنا سره دې مات کړ په ګودر منګی

عابده کاش چې ته کلال وای جوړول دې منګي
له خپلې ختې نه دې جوړ وای د دلبر منګی

غزل

هوش مې د مینې په لمســـون د لیونو پسې ځي
تږی نظر مې ستا د چم کـــږو کوڅـــو پسې ځي

زه خو دا ستا د غمه شپه او ورځ لوګی لـــوګی یم
دا خلک نه پوهیږي هسې سپـــیلنـــو پـــسې ځي

دا دې کوم راز دی د وصـــــال و فراق نه پوهیږم
ګله چې پرخه ستـــا لـــه مخ نه پلوشو پسې ځي

راته نسیم په غــــوږ کې وی چې پرې غزل ولیکه
د یار خــــوشبـــو دې راسره غږ د پردو پسې ځي

شور ګډ شو خلکو وی چې حسن په بازار خرڅیږي
یوسف د مصر د یعــقـــوب د اخیستو پسې ځي

دا قـــافله د ژوند عابـــده مخ په وړاندې درومي
څــــومره چې تللي دي راغلي به په تلو پسې ځي

غزل

چې له لیمو نه مې نظر پــریــوزي
د ښکلو قدر مې پـــه سر پریوزي

ارمان مې دا سې نیمه خوا پاتې شي
لکه چې بې دیـــد نـــه لمر پریوزي
ستا د وصال د یـــوې شپې په بدل
داغ مې د هجر پـــه ځیگر پریوزي
د انتظار په للـــمـــو للـــمو دښتو
تور مې اوبه شي له بصـــر پریوزي
ته چې د کاڼي زړه سیـــنه کې لرې
زمـــا د آه بـــه څه اثر پریوزي
اوس په هجران کې د وصال یادونه
لـــکه مرهم چې په پرهر پریوزي
هســـې پنا شوې د عابد له سترگو
لکه چـــې ستوری د سحر پریوزي

غزل

چې تصور مې د صنم ورانیږي
جوړ سلسله د هر ستم ورانیږي

په دغه بر کلي کې ځنګه شور دی
ملګرو بیا د چاحرم ورانیږي

خدای خبر بیا دې په زړه څه تیریږي
چې ستا کوڅه کې مې قدم ورانیږي

عابده داسې ښاریه کې اوسې
وران خو لا څه چې په کې سم ورانیږي

غزل

د غیرت او ننګ جـذبه لا د پښتون شته
څو یې تن کې لا یـوه قطره د خــون شته

که ماضي په زنده ګۍ چړې سـرې کـړي
امیدونه مستقبل ته د ژونـــدون شـــته

د ظلمت تیاری که شته دی لا خــو شپه ده
پسې وار هم د روښـــانـه سباوون شته

که فلک را بـــاندې خپلې چارې وکړې
راتـــه زیری د زمـــا د اوښـــتون شته

که د وخت څپېرو مـــوږ سـره جلا کړو
دې ټوټې ټوټې ولس ته پـیوستون شته

که منزل څو مره مشکل وي پروا نه شته
حوصله لا د عـــابـــد سره د یون شته

غزل

د فاصلو لړۍ د مینې له نظر تیرېږي
احساس مې وبوږني سلګۍ شي له بصر تیرېږي

د لاشعور نه یې شعور ته کډه کړې ده نن
جانان زما د سینې د ښت کې په سفر تیرېږي

تکل مې کړی دی چې لارې د ګودر ښکلووم
ډېرې پیغلوټې په دې لار هر مازیګر تیرېږي

د زړه جونګړه ورانوي په یو نظر د جمال
زما قاتل زما په سیمه بې خطر تیرېږي

د سباوون زیري د لمر بانه موسکي موسکي کړي
د سپیدې څرک چې د افق په سم او غر تیرېږي

غزل

دا چې زه يې سره لمبه کړم، آتشي جـــمـــــال د چا و؟
ابدي فراق يې راکړ، د يوې شپې وصـــــال د چـاو؟

زنـگيد مه، تـاويـد مه د پريـشانه زلـفو تال کـې
اوس چې خاورو کې لغړيږم، ها رنګينه خيال د چاو؟

زمــــا ختـــې تــمــنا د ميکـــدې د جـام لړله
خو کوزه يې د جومات کړم، په لمسون کلال د چا و؟

د هستۍ په ښاريه کې د نيستۍ سودا وه گـــرانه
د عابد خودي په تن وه وايه نور مـــجـــال د چاو؟

غزل

پرخه د سحر چې د ازغو په څـوکـو وزانـــګي
اوښکې مې ډیوې شي د ښو په څوکو وزانـــګي

دا د زړه کنډول به ورته ډک له ارمـانـــونـو وړم
یار ته چې د عشق د منارو په څوکو وزانـــګي

ډک د تخیـــل د رنګینـــیو فـطـرتـي غـــزل
پریږده چې جانان ته د بـارخو په څوکو وزانګي

طمعه د عابد لا په زړګـــي کې هسې طمعه شي
لمر چې د غروب د تورو غرو په څوکو وزانګي.

غزل

زما قدم چې د وصال تر کـــــوره ونــــه رســـي
د يار ښکلا دې د کمال تـــــر کــــــوره ونه رسي

چې پرې زما د اميدونو ستوري ونه بــــريـــښي
د رخسار خط دې د هلال تر کـــــوره ونـــه رسي

چې بورېنيد لي احساسات مې نيمه خوا پاتې کړي
ستا مرتبه دې د جــــلال تـــــر کـــوره ونه رسي

چې دې منگی ما سره لوبو کې مـات شوی نه وي
ستا سوال زاري دې د کلال تر کــــوره ونه رسي

ملگرو بڼ کې به گــلــونــــه د غــــزل وکري
د عابد خيال که د زوال تـــر کــــوره ونه رسي

غزل

جلوې وې ستا د حسن طبیعت یې بـــــور ناوه
ارمان چې زما سترګو د لیدو تــــوان نـــه لاره

جذبه د مینوشۍ لا خوره نــــه وه په مخفل کې
ساقي چې به هر کس په سترګو سترګو کې ځاره

ستا غم ته یې د زړه کور کې ځای ورکړلو دلـــبره
پښتون و زما عشق د پښتنو پت یې پـــالــــه

((هر څو که د هجران ځینې وصال زرغونه کیږي
دهقان د ازل کاش چې د غـــــه تخم نه کاره)) ❋

ما وی ګنې عابد یې روان کړی دی تـــوبـــې ته
زاهد په خلوتګاه کې په جامونو ونــمـانځـه

❋ د حافظ شیرازي د یوه بیت ژباړه

غزل

((د شفق په حنا سره کړل د فطرت ناوې لاسونه)) *
بیا ساقي ورته تیار کړل د کوثرو ډک جامونه

طلايي وړانګې خورې شوې د اسمان په کنارو کې
طبیعت دی بوربنیدلی د مستۍ وایي رازونه

د ماضي په تورو لارو د روښان سفر منزل دی
مستقبل د حال په ژبه د خوښۍ کړي اوازونه

تخیل چې افاقي شي انسان ووځي له هستۍ نه
د نیستۍ هسې مقام کې یې حاصل شي مقامونه

دی قدرت په کائیناتو مهربان دومره عابده
د سپرلي تازه هوا ده پرې تازه شول دماغونه

* پورتنی نیم بیتی د حمزه بابا (رح) دی

غزل

زما عشق او ستا ارمان غــــاړه غـــړې
لکه وي چې ټول جهان غــــاړه غـــړې

احساسات مې په حالاتو ژړا کـــانـدي
اوښکې، وينې او چشمان غــــاړه غړې

دا هم وخت دی چې پر ما باندې تيريـږي
زما ژوند او ستا هجــران غـــاړه غـړې

هغه هم راته يـــادېـــږي د زړه ســره
چې به سيـل ته وو روان غــــاړه غړې

دې ته هم مې د اميد سترګې په لار دي
بيا عابد شي او جـــانـــان غاړه غړې

غزل

په تصور چې مې دلبر خـــــور شي
لکه یلدا کې چې سحر خـــور شي

چې په ښکلوکو مې نظر خـــور شي
خاطر مې ستا د زړه پر سر خور شي

پالي زمونږه پال چپه لـــیــــدلی
خیر یادوو خو راته شر خـــور شي

باګرامه* ستا په سندریــزه سیمه
سروش د شعر راشي اثر خـور شي

دیدار دې هسې پر عابد ولـــګي
لکه پر ستورو چې قمر خـور شي

باګرام د پیښور زوړ نوم دی

غزل

څڅوب د مینې مې هر دم د زړه لـــه بـــــام پریوځي
لکه چې څاڅکی څاڅکی مې له سوري جام پریوځي

د محبت د ازموینې دې دســـــتور تـــــه ګـــوره
چې درنې هیلې مې ستا پښو ته له ناکام پـــریـوځي

تیارې خو ښې دي د رڼا ترینه امید کیدای شــــــي
پر سپین رخسار چې تاوې زلفې لکه لام پریـــوځي

دا سې محفل کې به مینا په ګډېدو نه راځــــــــي؟!
چې د ساقي د سترګو ست په خاص و عام پریوځي

تقسیم د میوو د ی چې کیږي د آدم پــــــــه بچـــو
په دا سې حال کې هم عابد د چا له پام پـــــریـوځي

غزل

ستړی ستړی ریز مریز یم، د ژوندون په ګـــرانه لاره
لکه غرږوي چا ته شوی، د جنون په ګــــرانــــه لاره

د وجود په ملکیت مې، د خونریز لښـــکر قبضه ده
هر احساس زخمي زخمي دی، د بدلون په ګرانه لاره

دا منزل مو ناتمام دی، دغه هیلي ســــرابــي دي
د نایاب سفر په لوري، د ګردون په ګـــرانـــه لاره

قافله د پښتنو ده، د دې دور بـــــې ســـــالاره
یو جرس د نهیلو شي، تل د یون په ګــــــرانه لاره

یو اقرار دی بس عابد ، چې پښتو سره مـــو کړی
که مشکل وي هم یې پالو ، د پښتون په ګرانه لاره

غزل

ګلونه وشینده پـــسرلـــیه لر او بر په سیمه
غوټۍ غوټۍ پـــه غوړېدو شه د دلبر په سیمه

د نظرونو په تارونـــو التـــفـــات د مینې
ټوله فضا شي سندریـــزه د نظر پـــــه سیمه

راځه چې نن د رقیب مخکې یو له بـله زار شو
خور چې زما او ستا د مینې شي خبر په سیمه

یوه حیا داره پښتنه وه بې اســـــرې ملــګرو
وه غریو نیولی چې راتلله د خیبر په سیـــــمه

غزل

لا د عدم په غېږ کې پـروت وم چې شرر دې راکړ
کالبوت د مینې ته اشـــــنا د روح وزر دې راکړ

زما معصومې ارزو سترګې لا پرانیستې نه وې
لا مـــــې کتـــــلي درتـــه نه و چې نظر دې راکړ

ما د ساحل په لوېه لاره کـــې ستـــا لار څارله
د ژوند بېړۍ دې راته کړه سمـــنـــدر دې راکړ

د زړه پر باغ مې میلمنه شوې د جـــمال پرښتې
د عشق کعبه دې راته وښوده ثـــمـــر دې راکړ

لا د الستـه پـه سجدو ومه د نور کـــعبـې تـه
لا مې سر نه و پورته کړی چې خبر دې راکـــــړ

د تخیل په رنګینو کې مې غـــزل غـــزل شوې
احساس د شعر دې راته کړلو هـــنر دې راکـــړ

غزل

ستا نه لوګې ستا له نظره لـــوګـــی
لکه چې پرخه شي لــــه لمـــره لوګی

نن خو دا تنده مـــاتـــومه ســـاقي
توبه مې شه ستا له ســـاغـــره لوګی

د جانان غم په ښـــادۍ نـــه ورکـــوم
دې عاشورا نه شه اخـــتره لـــوګی

د کوم شپونکي کوډلې اور اخیستی؟
هلته چې وخـــتو لــــه غـــره لوګی

په کې حمزه غوندې هستي او سیـده
عابده ځان کړه له خیـــبره لــوګــی

غزل

گله چې ستا پر مخ راښکون خور شي ښکلا خوره شي
زما د زړه د هر ارمـــــان پــــه تن کې ساه خوره شي

چې د خپل ذات په آیینه کې خــــپل تصویر وګورم
احساس مې وبوږني پر ذهن مې رڼــــا خــــوره شي

ذرې ذرې پـــلـــوشـــــې مستې مستې وځلیږي
چې د سحر په افق سترګه د سبـــا خـــــوره شي

د تصور فضا مې ټوله سندریـــــــزه ښـــــکاري
چې د جانان پر سرکو شونډو مې موسکا خوره شي

په یو نظر کتو یې هسې بې هوشي خـــــوره کــړه
لکه جلوه د کوه طور چې په موسی خـــوره شــي

غزل

ستا چې لیمو کې نظر غــلی ښکاري
ما ته زما د مینې ثـــلی ښـــکاري

قدم قدم یې ښکلو مــــه خـــاورې
پر دغې لار مې جانان تللی ښکاري

زه د ساده حسن ساده مئـــین یـــم
ساده چې وګوري لا ښکلی ښکاري

یوه شیبه چې په کې نه وي جـــانـــان
خاورې ایرې مې د زړه کلی ښکاري

چې کومې لارې د جانان لارې دي
عابد پر هغې لارې پلی ښکـاري

غزل

ستا انتظار خــــونـــد کوي
تنده خمار خـــوند کـــوي

مينه کې رقـــيـــب منــــم
ګل سره خار خــــونــد کوي

تل په اضطراب کــــې وي
زړه ناکرار خــــونــد کوي

وي چې منصـــوري جذبې
ژوند خو په دار خوند کوي

ستا له التـــفـــات نه زار
ګوره نګار خــــونــد کوي

تا وي ژوند به وبـــايـــلې
ما وي قيمار خوند کـــوي

غزل

پر تخیل چې مې انــځور نــــه شـــي
ها دې زما د سترګو تـــور نـــــه شي

چې تقدس په لیمو پــــور نــه شـي
مئینه مینه خو پــــه زور نـــــه شـــي

چې مې مزل ستا تر منـــزلـــه رسي
زما قدم دې په بل لـــــور نــه شـي

د زړه پر وران کابل مې څه له راځـــې
په کنډوالو کې آرام نور نـــــه شـــي

چیرته چې زړونو کې الفت او سیږي
هلته کې ژوند په شر و شور نــه شي

عابده څه چې ترینه کــډه وکـــــړو
په دې وطن کې کلی کور نـــــه شي

غزل

ستا التفات مې کړي نظر په ځمکه
بانه مې لګي د ځيګر په ځمکه

چې مې سبا آرمان په دار ځړوي
هرګز دې رانه شي سحر په ځمکه

اوښکو ثمر به ترينه څه واخلمه
تاسې خو کړی د غم کر په ځمکه

روح به مې خاورې سره مينه لري
چې راته خوب راځې اکثر په ځمکه

*تر هندوستانه يې شغلې خورې دي
داسې روښان و لکه لمر په ځمکه

هغه چې تل يې تخيل سروش و
اوس اوس اوده شو د خيبر په ځمکه

* حمزه بابا يادو

غزل

جانان مې داسې په ځیګر وي غـــلی
لکه لیمو کې چې نــــظر وي غـــلی

ستا د راتلو په انتــــظار انتـــظار
داسې ولاړ یم لکه غــــر وي غـــلی

خود به منګی دا ستا پـــه سر ماتوي
چې لیونی دې پـــه ګـورد وي غـلی

ستا د وصال روژه په خوله پاتې شوم
د یتیـــمانـــو خـــو اختـــر وي غلی

زما په غم داسې جـــانـــان وي غلی
لکه د بر په غم چې لــــــر وي غـلی

غزل

ته خو به لاړ شې ستا تصویر مې له نظر نـــه ځي
جانانه ستا یاد مې د څړیکو له پرهره نـــه ځـــي

ما مې د زړه په شش محل د ښکلي نوم لیـــکلی
په هر ساه کې ځي راځي خو له ځیګره نــــه ځي

د ګل په غیږه کې او سیږي خو آرام نـــه لـــري
د پرخې مینه ازلي ده چې لـــه لمره نـــــه ځي

موږه د خپل آرمان په څلي بـــانـــدې ډېر وژړل
خو دا ناسازې لا د وخـــت لـــه ستمګره نه ځي

اوس نه بنګړي ماتیږي، نه د پیغلو جونو منګي
اوس هـــغـــه شـــور زموږ د کلي له ګودره نه ځي

غزل

ستا له نظره چې نظر اخلم
لکه سپوږمۍ رڼا له لمر اخلم

د دیدن خوند په مازیګر اخلم
د هجر داغ دې په ځیګر اخلم

مست لیونی دې په کوڅه درغلم
ستا د درکاڼي به په سر اخلم

لکه فرهاد ستا په شیرینه مینه
په اجاره دې آشنا غر اخلم

د سباوون د سپیده دم سر سم
د دوران غم په هر سحر اخلم

د غزل توري دې د مخ خالونه
جانانه زه ترینه اثر اخلم

غزل

جانانه ستا له مخه نــــور وريږي
که تجلی د کـــوه طــور وريـــږي

د زړه پر للمه مې د وصل بـــاران
څه په مستۍ څه په سرور وريږي

د تاک په ونه يې ستا نوم ليکلی
چې د ليمو نه دې انګور وريـــږي

دار به د خپلې غاړې هار جوړوم
پر ما اسرار لکه منصور وريږي

غزل

د لمر ډولۍ کې د رڼا ناوې په وینو سره ده
د بې وسۍ نه تورې لړې د ماښام ښکلوم

د ژوند په هر پړاو مې خو ځلې تندې مات شوې
د خپل آرمان د قتل جرم له ناکام ښکلوم

زما د څنګ ملګري نور زما وجود نه مني
لکه سقراط په افتخار د زهرو جام ښکلوم

زما په برخه آزادي لویه ګناه ده منم
لکه د زرکې د ښکاري خور شوی دام ښکلوم

د پښتونخوا د غرو سرونه مې په وینو سره دي
زه هم قاتل یم او مقتول یمه الزام ښکلوم

غزل

غزل غزل شه چې دې ولیکم غـــزل جـــانـــان
د ښکلا غوټې دې راسپـــړم ول پـــه ول جانان

لکه په وریځو کې سپوږمـــۍ چې پټېټانی کوي
داسې له مانه پـــټوي مـــخ پـــه وربل جانان

زه به د مینې دې معصوم آرمـان تـــه څه ووایم
چې رانه غواړي په یوه لـحظه څـو ځـــل جانان

زه د خزان او د بهار څـه منتبار خـــونـــه یـم
ما مې په زړه داسې کـرلی لکه ګـل جـــانـــان

د ښکلیو خوی د غلچکو دی پام کوئ ملګرو
داسې یې زړه له عابد وړی لکه غل جـــانان

غزل

د زړه هینداره مې هغه ماتوي
د ځان تصویر څه په مزه ماتوي

داسې سپرلي سره یو ځای مه راځه
چې مې د پر عمر توبه ماتوي

د دیدن تندې دومره واخیستمه
چې مې په شین سهار روژه ماتوي

د ښکلیو یاد د غلچکیو په خیر
په سپینه ورځ د زړه جندره ماتوي

کاروان د ژوند په سترو سترو لارو
په کوم حسین پړاو دمه ماتوي؟

مستان یې څښي د مستۍ زور ښیي
د شیخ په سر تشه کوزه ماتوي

غزل

چې مې جانان د زړه له تله وتی
بس تغزل مې له غزله وتی

د ژوند منزل ته بلا لار پرته ده
د روح کاروان مې له مزله وتی

په کومه لاره به دې لاره څارم؟
اوس چې قدم مې ستا له پله وتی

د ګل رخسار د رنګینیو پسې
د زړه بلبل مې له ګوګله وتی

ستوری د بخت یې پر آسمان ځلیږي
چې روغ تندی ستا له درشله وتی

غزل

ډېرې ارزوګانې مې په خوږ زړه کې نیمګړې شوې
ځوانې حوصلې مې د امید په لار کې ستړې شوې

تا چې سوداګر د مرګ په پوله د ژوند کینول
پوه شومه باداره چې اوبه دې راته خړې شوې

نشته د پاکۍ یوه ذره ستا په ناپاک وجود
ستا فلیتې چارې اهریمنه پورورې شوې

موږ د سباوون زیرې ته ټول وجود غوږونه وو
غیږ کې د سحر مو په نصیب د ماښام لړې شوې

ستا د محلونو نه کوم تپ موږ ته راغلی دی
ستا له لاسه ورانې چې د خوار ولس جونګړې شوې

غزل

یوه سلګۍ مې له اجل نه ستنه کــــړې پـــه زور
سترګې مې برندې پاتې شــــوې د جانان په تمه

د زړه پر للمه مې د ګلو لـــــښته وکـــرلـــه
لاس په دعا لکه دهقان يم د بــــاران پـــــه تمه

د زړه کوترې مې اولوت کړی د عرش په لـــــورې
شيبه شيبه مې انتظار ده د يـــــزدان پــــه تمه

د نهيلو د جرس کړنګ شي د منـــــــزل په طرف
کاروان مې لوټ شي لو يه لار کې د ښاروان په تمه

غزل

زنده ګي مې ښکلي ډېره په هنر خوري
ليوني يې د درکــــانې زما سر خوري

په رخسار يې لکـــه پــرخه نه ځايېږم
دا رنګينه حادثه مې لـــکه لمر خوري

دا معصوم آرمان مې خنګه ليونی شو
د وصال په شپه غمونــه د سحر خوري

څه وجود مې د وطن غمـــونـــو وخوړ
څه چې پاتی دی هغه رانه دلبر خوري

غزل

د حسن زور دې لا په سترګو کـــــې دی
ښکلی انځور دې لا په سترګــــو کې دی

راته کوي چې د مستــــــانـــــو کیسې
کوم شرابخور دې لا په سترګو کــــې دی

اوس خو زه هو مره بې ادبـــــه نـــه یم
ګله ! پیغور دې لا په سترګو کــــې دی

څنګه به نن د بوسې سوال وکـــــړمـــه
پرونی پور دې لا په سترګو کــــې دی

د دیدن تنده مې نـــــن نـــــــه ماتوي
ساغر نسکور دې لا په سترګو کې دی

غزل

سکنی ماښام یم مازیګر خـــو نه یم
د پیغلو جونو مست ګودر خو نه یم

چې بې له تا مې سترګې نه غړیږي
ستا په ککیو کې نظر خو نـــه یم

چې د جانان په بام دوره دوره شي
زه د کوترو څه لښکر خو نـــه یم

بې ارادې مې چې بانه رپـــیږي
د چا په لاره کې سفر خو نـــه یم

څه له ټوټکې او تاویزونه کوې
زه د پیریانو څه اثر خو نـــه یم

غزل

لکه د درد مې په پرهر کې ويـــــښ شــــه
د مينې خوب شه په نظر کې ويـــښ شـــه

چې د رڼا د قافلې جـــــرس شـــــــي
د سپيده دم په خير سحر کې ويــــښ شه

لکه شپونکی د ژوند شپيلۍ غـــــږوي
دا سې په نيمه شپه په غر کې ويــــښ شه

د ګلرخانو چې نظـــــــر مــــاتـــوي
د سپيلني په خير شرر کې ويـــــښ شه

چې د عمل پــــــه ډګـــــر وځليږي
پښتون زلمی شه په سنګر کې ويښ شه

غزل

زړه مې ستا یاد کې دم په دم ښویږي
پر وچه ځمکه مـــــې قـــد م ښویږي

د رقیب نوم مې چې غزل کې راشي
خدا یږو له ګوتو مې قلم ښـــــویږي

نور به کچکول ورځنې نه جوړوم
چې مې له لپو نه کرم ښــویـــږي

ښايي د درد به حوصله نه لـــــري
چې له زخمونو مې مرهم ښویږي

غزل

ستا په نظر د نظر تار تـــــړمـــــه
څومره اسان په هوا لار تـــــړمـــه

لړ مې د مینې په هوده کې واخـــله
روح مې په بین دې لکه مار تـــړمه

نه دې راځي خو د راتلو پـــــه تمه
غوټې په زړه د انـــتـــــظار تړمه

که مې مراد په زیارتــو شي پوره
زه به د سمال په هـــــر مینار تړمه

له زخمي اوښکو نه امیل جوړوم
پـــه جنتي غـــــاړه زنـــــار تړمه

عـــابـــــده ته دې خاطر مه درنوه
که زه پــــه سـر د ګناه بار تړمه

غزل

که ستا تصوير په هـــــره لاره گــرځي
پسې زمــــا د زړه هيـــنداره گــرځي

شپـــه کې د خيال په تړون ستا په لټون
راسره ستوري تـــر سهار گـــــرځـــي

هو ده د مينې پرې اثـــــر نـــه کـــوي
د سينې دښتې کې مې ماره گــرځـــي

څوک به مې ور د زړگي وټـــکـــوي؟
لکه زما څوک بيقراره گــــــرځـــي؟

د کوم حسين نوم يې پر ډډ لـــيکلی
کاروان * چې داسې له چناره گرځي

* زما خوږ ملگری پير محمد ((کاروان))

غزل

لاس او پښې وهمه ستـــړی ستـــړی یم
مینې کې دې هسې اوبـــــو وړی یم
مه مې غورځوه د غـــــورځیــــدو نه یم
ومې کره شــــین به شـــــمه زړی یم
مینه غواړم. زړه غواړم له ښکلـــیــو نه
سوال یمه لاهغـــــسې نیمـــګړی یم
مه ویریږه، خوله مې نه شته نه دې خورم
زار نــــــه لــــرم، مار نه یمه، پړی یم
مــــا باندې احسان چې وخته ونه کړې
زه مــــې د ژونـــدون پر اوږو مړی یم
سیوری مې پر ســر د پسرلي* ګرځي
شکر د وږمو د بـــهیـــــر غـــړی یم

* استاد شاعر محمد صدیق پسرلی او افغان ادبي بهیر

غزل

وتره مې په اوښکو کړه تـــــوده ځمکه
غم مې وکرلو پـــــه ښـــوره ځـــمکه

پام کوه قدم مې په زړګــــــي مـــه ږده
یبلې پېښې ځوک کله ږدي په سره ځمکه

پرېږده چې دا وچې شونډې کیــــږدمه
ستا د رخسارونو په لمده ځمـــــــکه

څنګه به يې کر ښیرازه کـــــیږي نه !
موږه او به کړې په خـــولـه ځـــمکه

تا ته به خوږه نشه د میــــــنې شـــم
بنګ یمه پخیږیم په ترخه ځـــمکه

غزل

توبه مې وایسته سحر ویــــریــږم
چې له مغرب راخیژي لمر ویــریــږم

په شوخ نظر چې راته ونه ګـــوري
له شوخو سترګو نه اکثر ویــریــږم

پام چې د نه راتلو يې و نه وایـــې !
ریباره زه له دې خبر ویــــریــږم

لکه شبنم د ګل په پـــانـــه پـــانـه
زه د تودو خې له اثـــر ویــریــږم

د زړه زخمي کابل مې نور مه چیړئ
چیرته ناسور نه شي پرهر ویریـــږم

غزل

بې له تانه ګرانه ډېره ګرانــــــه ژنـدہ ګـــي ده
په مینه مینه وګوره جانانه ژنــــده ګـــي ده

چې تا مینه راکړې ده، چې ته مې زړه کې اوسې
بس تا پورې تړلې مې آرمانه ژنــــده ګـــي ده

د زړه پر للمه للمه مې جـــانـــانـه راوريـــږه
په دښته د ګلونو له بارانــــــه ژنـــده ګي ده

حسين پړاو دې مخکې دی قدم پـــه قدم اخله
دمه د یار په کلي شه کاروان ژنــــده ګـــي ده

لمر غيرږه خلاصه کړې ده ذرې په کې نخــيږي
سحر په مستۍ راغی څه روښانه ژنده ګی ده

غزل

ستا په رخسار د غزل توري نـــاځي
که د آسمان په لمن ستوري نـــاځي

آرمان مې ستا لار ته ګوري نـــاځي
د زورور ډول ته کمزوري ناځـــــي

د جانان یاد مې زړه ته داسې راځي
لکه له لمر چې ذرې اوري نـــاځي

د تخیل په تال مې داســې زانګي
لکه زنځیر چې د ورښوري ناځي

د مینې باد په مازیـــــګر راوله
په مازیګر د چنار سیوري ناځي

غزل

نن د آرمان کلي کې شــــــپه تــــــيروم
ځم د جانان کلي کې شــــپه تــــيروم

د زړه پر للمه به مې وټــــــو کيـــــږي
چې د باران کلي کې شــــپه تــــيروم

له پرښتو سره مـــــې کــــړې وعـــده
د لوی آسمان کلي کې شــــپه تــــيروم

د ښار لو ګوکې مې ساه تنګه شــــوله
يمه روان کلي کې شــــپـــه تـــــيروم

چې تخيل مې د غزل رنګــــــين شي
ځم د ((کاروان)) کلي کې شپه تيروم

غزل

له تندې مرمه خو روژه ســــاتـــمه
په خم کې لامبمه توبه ســـاتــمه

یو لاس کې توره بل کې نیـــسم قلم
زه د خوشحال بابا ورثه ســـاتـــمه

په زړه کې لولم سیپارې د مـــینې
په تاخ کې بنده خلاصه ســـاتــمه

چیرته په غم باندې هم نه خـــفه کیږي
لیمه کې او ښکه پښتنه ســـاتــمه

چې مې شعور ته راشي شعر راکوي
په لاشعور کې پرښـــته ســاتمه

غزل

د زړه زخمونه به د زلفو په تار وګنډمه
د نظر ځار به ستا د کلي پـه لار وګنډمه

چې زمانه پرې ګواهي زموږ د مینې وایي
د جانان نوم به په تنه د چنار وګنډمه

څومره به ښه شي چې رنګونه د فطرت شي یو ځای
د لمر ذرې به ګله ستا په رخسار وګنډمه

کسات به زه د خپل قاتل جانان نه څنګه واخلم؟
بس خو جنډه به د آرمان په مزار وګنډمه

سل کاله کېږي یو ظالم په بې رحمۍ شلولی
ځم چې د لراو بر د غرونو پرهار وګنډمه

غزل

د نغمو له ښاره ساز و ســــامـــــان راوړي
تخیل ته مې سندرې جــــانــــان راوړي

په ورځ ستا د مخ خالونه زړونـــه یــوسي
د شپې ستوري په لمن کې آسمـــان راوړي

د ښکلو کو خط و خال وي په کــې نغښتې
چې مهار د غزلونــــو کــــاروان راوړي

ته د خپل حسن له زوره څه خــــبر یـــې؟
چې تور زړې درته ګوري ایـــمان راوړي

د شهیدو ګلــغــــوټـــیو جنازې وي
زموږ کلي ته یې غیږ کې باغوان راوړي

غزل

خیر دی که د ژوند په ژرنده دل شومه
ستا ملالو سترګو ته کجل شـــومه

چا به راته نثر چـــا بـه نظـــم وی
ستا په خوله چې درغــلم غزل شومه

څومره ښه نازونه شو یـــو ځای سره
زه چې سپلنی ستا د وربـــل شومه

یا د کلي خلکو واورئ مړ مـــې کړئ
مینه کې که خپل جانان ته غل شومه

راشه چې مې بې له تانه روح نه ځي
څو ځلې میلمه که د اجل شـــومه

غزل

ما زیګر نه لري ګودر نـــــــه لري
زموږه کلی خو اخـــــتر نـــه لري

موږه په دا سې چم کې ساه اخـــلو
چې ما ښامونه یې سحر نـــــه لري

پر ځای د سرې یې بارود خـــوړلي
ځمکې مو شاړې شولې کر نه لري

مرګی پر موږه د ویر ساندې وایي
د ژوند نغمې پر موږ بـاور نه لري

جانانه کله خو راپیــــښــه وکړه
زما د زړه جونګړه ور نــــــه لري

غزل

له سازه مې د روح یوه نغمه وه چې راتــــله
که ستا د نرګسي ګیسو وربمه چې راتــــله

حرم کې مې د زړه چې یو صنم دیره کیـــده
قدم په قدم مخکې بتکده وه چې راتــــله

غبار د تصور له آیینې مې چـــې صفـا شو
د باد په څیر زما په لور هــغه وه چې راتله

ستا نوم مې لا په ژبه باندې نه و پوره شوی
په شونډو مې د مینې زمزمــه وه چې راتله

تعبیر یې د سندرو د مغان لــه پیره غواړم
بیګا راته په خوب کې پربښته وه چې راتله

غزل

له کوم ځنګله نه ورتـــه لاره راځـــي
هره بلا مو چې تـــر ښـــاره راځـــي

د زړه پر ځمکه شنه کوي زخـــمـــونـــه
ښکلي له څه رنګين بـــهاره راځـــي

لکه چې خپل همزاد مې ومـــونـــدلو
چې ورک تصوير ته مې هينداره راځي

د روح سرود مې ورته بين غـــږوي
د سينې دښتې ته مې ماره راځـــي

د زړه له شوره لا وتـــلی نـــه يـــم
د مينې غږ له دې بـــازاره راځي

غزل

زما د ژوند د حسرتونو تن کې ساه مړه کيږي
لږ يې لاس ونيسئ ډيوه رپي رڼا مړه کيږي

هواګير زړه مې داسې ولې د نظر په ګاټو
لکه ويشتلې مرغۍ څرخي په هوا مړه کيږي

راته يو چا له ميکدې نه د توبې وويل
ما ويل نه، نه رنګينه غوندې ګناه مړه کيږي

له خاورو پورته شه ملالې پيغلې چيغه وکړه
ميوند خو څه کړې چې لا ټوله پښتونخوا مړه کيږي

خدايه د کومې ګناه غچ دې رانه دلته اخلې؟
لا مې آمين په ژبه ګرځي چې دعا مړه کيږي

غزل

په تصور کې چې دلبـــــر نیـــــسم
لکه د وریځو غیږ کې لمـــر نیـــسم

دې ماښامونو راته هیڅ را نــــه کړل
د ښکلیو لار په سپین سحر نیـــسم

بیګا مې ټوله شپه منـــــتر ویـــلی
څوک په هوده کې د نـــــظر نیـسم

چا رانه زړه لکه د غــــل وړی دی
ښکلیو کې ګورم څوک اوتر نیسم

چې صحیفې ورته د میـــنې راځي
ځم چیرته دا سې پیغــــمبر نیسم

غزل

د روح بېن غږ و مه چیرتـــــه مـــاره لـــــتهوم
اوبو غوندې د غره لمن کــــــې لاره لـــــتهوم

د باد په څیر چې ښکته پورته ګرځم لالهانــده
تصویر له چا نه ورک یمه هینداره لـــــــــتهوم

چې زړونه تخنوي داسې نغمې درځنې غواړم
تارونو کې دې هغه تـــــــار ستــــــاره لتهوم

اول به مې د زړه په دریڅو کې راپـــــیدا شي
که نه شو بیا به ستوري په کراره لـــــــــتهوم

سرونه به ډېر ګرځي خو چې زه پسې ګرځیږم
یو سر چې سلسله یې ځي تر داره لـــــــتهوم

غزل

د زړه ګریوان ته داسې اچوي نظر لاسونه
لکه د وریځو لمن وخیري د لمر لاسونه

زه به یې هم د امتیانو صف کې ودریږم
که مې پر سر تیر کړي د مینې پیغمبر لاسونه

خدایه د نور باران شیبه شیبه راووروه
بدرنګې شپې پر مرۍ ایښي د سحر لاسونه

د بې وسۍ مې جوړې پته تا ته نه لګیږي
ته چې ښیرو ته غځوې هر مازیګر لاسونه

زموږ په کلي کې د وینو د غچ زیرې کیږي
د هر دریم سړي په وینو سره اکثر لاسونه

غزل

لیمو نه چـــې بهر شولې نظره چـــیرتـــه ځـې؟
له غــــرونو چې پناه شوې ښکلیه لمره چیرته ځې؟

ځـــه رخه دې مئینو سره کیږي او کـــه ځـــنګه
ماښام ته چې نیږدې شوې مازیګره چیرتـــه ځې؟

د زړه پر للمه دښته مې یو ځوک خو رازرغون کړه
ایسار شه پسرلیه مروره چـــیرتـــه ځـــې؟

ځه ښه وو چـــې جانان په تصور کې راته ویلې
راځه کینه دمه شـــه زوروره چـــیرته ځې؟

د شر د سوداګرو قافلې بازار تـــــه راغلې
لږوار وکړه د امن پیغمبره چـــیرتـــه ځې؟

غزل

ورانې مې کړې لاس کې د تلې کــــرښې
مه جوړوه ماته په تــــــندې کــــرښې

ښايي چې تصوير به جوړوې د چــــــا
کاږې چې پر ځمکه لیونې کـــــرښـې

زړه کې زما لارې تــــــیروې ګــلـه !
ستا په مخ چې راکاږې ازغې کرښې

پاڼه مې د ژوند پخپله تــــوره کړه
هسې وايم دا دې ازلې کـــــــرښې

غزل

صنم مې زړه ته ځي راځي هردم پــــه هــــره ورځ
پو ښتنه خو د ګل کوي شـــــــبنم پـــه هره ورځ

هم هغه څو شېبې مې د ژوندون د خوشحـالۍ وې
جانان چې راته راوړي نوی غم پـــــــه هــره ورځ

دا خلک خو ړانده نه دي چې نه ورتـــه ښکارېږي
که څو مو په سرونو ږدي قدم پـــه هـــــره ورځ

دا څوک دي چې زخمونه پر موږ پلوري له قديمه
دا څوک دي رانه يوسي چې مرهم په هـــره ورځ

غزل

د ښکليو اننګوته مې نظر غځوي لاس
سپوږمۍ د څوارلسمې ته خو لمر غځوي لاس

اوس ګورو به چې چا ده د قسمت لوبه ګټلې
د مينې پيغمبر د چا په سر غځوي لاس؟

د کوم مئين په قتل پسې وتې ده له کوره
په ناز په کرشمه لکه خنجر غځوي لاس

د چا د ګريوان تار تار يې په ګوتو کې نيولی
دا شوخې شيوه ګرې خو اکثر غځوي لاس

که خدای کول جانان به مې لاسونو کې لاس راکړي
خلک وايي چې اختر کې مرور غځوي لاس

غزل

یو څوک خو مې یو ځـــــل د زړه په لار راواړه
خدایه په مئین زړه مې پـــــرهـــــار راواړه

ښکلې دې په ځمکه دا سې ګرځي لکه ستورې
یو څو خو پرې د مینې په مــــــدار راواړه

ساقي د میکدې نه دې نن تش لاســـونه نه ځم
په لپو لپو ستـــــرګــــو کې خمار راواړه

هینداره مې د زړه ورپسې ورکه ورکه ګرځي
تصویر پرې د کوم ښکلې پــرې وار راواړه

چې غږ د ستار نه خیژي د څـــښو څو تارونه
جانانه لږ په څـــانـــګه د چـــنار راواړه

غزل

تارونه دې د زلفو په رخسار وزنگوه
پرغاړه مې لاسونه لکه هار وزنگوه

یو چا رانه جامونه د نظر وتښتول
بنگي آشنا په بنگو مې خمار وزنگوه

د وړانگو په مهار کې د رڼا کاروانه راشه
حسین سهار د کلي په چنار وزنگوه

جانانه هنگامه د مینې ورځ په ورځ سړیږي
یو سر خو چیرته نن سبا په دار وزنگوه

موسکا دې سندریزه کړه د ذوق پرښتې راشه
دردونه مې نغمه کې د ستار وزنگوه

غزل

ښکلی شه، له خپل ښایست نه ښکلی شه
نن خو د غماز د سترګو خـــــلی شـــــه

زه ورنه په سترګو کې څه وغـــــــوارم
دی راته غوسه شي وایي، غـــــلی شه !

ما د خپل بهیر ســـــــره ملګری کـــړه
وخته ! لږ خو ماته پـــــښه نیولی شه

زړکې یې لمنو تـــــه راغـــــلي دي
بازه د وطن غرونو کـــــې غـــلی شه

غزل

بیا څوک مئین د هوش له ښاره وځي
د لیونو په ورکه لاره وځي

نغمې د مینې له ستار وځي
که د درد څړیکه له پرهاره وځي
دلته د مینې لیوني او سیږي
دلته هر ستوری له مداره وځي
له چا نه ښکلې جانان مخ اړوي؟
که د پاړو له هودې ماره وځي
بیا به تصویر د کوم یو ښکلي راوړي
د زړه له کوره مې هینداره وځي

موږه د مینې دنیا هم ولیده
د کار سړي په کې له کاره وځي

ماشومتوب

راته یادېږي هغه تیر وختونه
چې په غرمو به ګرځیدم، ګرځیدم
ستا په کوڅه کې به د چا له ویرې
لکه د پاڼې رپیدم، رپیدم
چې یېلې پښې به مې په ځمکه سرې شوې
پنا مې وړه ستا د دیوال سیوري ته
ستا د دیوال خوشبو به داسې مست کړم
لکه د ګلو د شمال سیوري ته
په لوږه تنده باندې نه پوهیدم
نه به غرمه نه مازیګر مې لیدو
ستا په لټون پسې به زه جانانه
ګرځیدم څو پورې چې لمر مې لیدو
خو اوس د داسې وخت پنجو کې ګیر یم
چې مې په ګرانه تن ته ساه راځي
جانانه ستا په غم به څه وژاړم
چې په خپل ځان باندې ژړا راځي

له سرو سترګو تر سرو سترګو

پرون چې ما په آيـــــينه کـــــې کـــتل
راته کيسې د ماشومتــــــوب يادېـدې

زه به په چيغو چيغو کـورتــــــه راغــلم
مورجانې زه به ستا و لــــــور ته راغلم

زما به سترګې وې لـــــــه خـــاوره کې
هم به مې سر و له ګردونــــــو نـــه ډک

تا به نارې کړې چې قــربــــان دې شمه
بيا دې له چا پره شـــــوخــــي کړې ده

تا به دخپل پـــــوړنــي پيشکي باندې
زما لـــــه ســـترګو خاورې پاکې کړلې

هم به زما له سره ټول گردونه تا وځنډل
راته به ستغې سپـــورې تـــا وکړلې

چې مخ او سر به دې راومیـــــــنځلو
زما به سترگې تکې سرې ښکاریدې

تا به مې سترگې راته تورې کـــړلې

*   *   *

خو نن چې بیا زما په سترگو کې د چا له غمه
و وینو سیند بهیده

ما آیینې ته کتل
زما تصویر په آیینه کې زنگیده ، زنگیده

ما ویل چې اوس به له هینداري نه راوښوییږي
تا راته څه په عاجزۍ وویل:

((زویه لوگې دې شمه ودې گرځم
نوره د سرو سترگو دا لوبه پریږده))

قطعات

سپرلیه هغه به زمـــــوږ د خـــــوارو کلی وي چې
ګلونـــــه ټول په وینو سره وي او بل رنګ نه کوي
دا زمــــانــــه لکه چې نور زموږ وجود نه مني
عجیبه نه ده چې احساس مو لا غورځنګ نه کوي

* * *

وخت به موږ ته ځنـــګه ګلورینه فضا جوړه کړي
غږ د پسرلي وي خو لــــه ورایـــه خزان وخاندي
لا د ګلغوټیو ستوني ډک دي له بـــــاروتـــو نه
تا ته به په کومه خوله سپرلیه ګلان وخـــانـدي

* * *

پام کوه سپرلیه چې زموږ کلي تــــه رانــه شې
ته به د باروتو دې وطن ته څه تحـــفـــه راوړې
اوس زموږ د کلي چنارونه ځالې نـــه لـــري
ته به د بلبل د غم نوا ته څه نغـــمـــه راوړې

* * *

دلته د وخت د نابلدو خلکو خوا کې اوسو
دلته کې موږ ساه په بيه اخلو ژوند تيروو
دلته زموږ احساس بندي دی څه ويلی نه شو
ترخې خبرې د هر چا لکه د قند تيروو

* * *

څنګه ژر مې د آرمان قاتل جوړيږي
محتسبه لا مې هغسې ځواني ده
د ښار مشره ستا د امن ښاريه کې
هر څه ګران دي د سرونو ارزاني ده

* * *

پر سپين رخسار چې زلفې لام ولګي
لکه روژه کې چې ماښام ولګي
د تن رګونه مې موسکي موسکي شي
غږ چې په غوږ زما د جام ولګي

* * *

لمر چې د غروب په غرغره شي راته وخاندي
جوړه طبيعت کې نظاره شي راته وخاندي
سترګو د جانان که د مغلو خصلت غوره کړ
مينه پښتنه يې تاتره شي راته وخاندي

*   *   *

د انتظار په تــــريـــخ نـــظر کې مې لا
د اميدونو څه خـــواږه پـــاتـــې دي
وخته رفتار کــــې دي کـــرار راوله
ستا له منزله پښتانه پـــاتـــې دي

لو
دی
د
لونګو

د غزل " باز " او د هنر کوټرې

خدايزده چې د بني آدم په ارواح کې يې ولې داسې مزې پېيلي دي، چې د موسيقي له شرنګ سره په ګډا راځي او د غزل په اوريدلو او يا لوستلو سره غزونې کوي. خبره د غزل او موسيقۍ په وروولۍ او خورلنۍ کې نه ده، پوښتنه د دې ده، چې کله خو ځينې غزلونه د خپل هر بيت له خوندور سُر و تال سره ځان يو ګام موسيقي ته نږدې کوي.زه دلته د غزلونو وزني رغښت هم نه يادوم، څه ډؤل وو ايم؟ موخه مې په شعر کې يو ډول پټ " خوند " دی، چې د پښتو غزل په اوسني بهير کې يې ځان په نويو رينښو ټينګ کړی دی او همدا ځانګړنه (چې زه يې د خپلې ژبې د لنډوالي له امله خوند بولم) ورو ورو په يوه " معيار" بدلېږي، هسې معيار چې وکړای شي شعر له خبرو او کره له ناکره څخه بېل کړای شي.
خدای (ج) شته چې زه د ښاغلي عابد د شعرونو شنه کلي ته د همدغه " خوند " پر کوڅه ورننوتی يم او ډېرځله يې غزلو زما په اروا کې سندريز مزي خوځولي دي او که د ده شعرونو ته ګورم هم نو د کتنې د معيار سترګې به مې همدا خوند وي.
زما پر اند دغسې خوندورهځانګړنه د غزل ليکنې په همدې اوسمهالي بهير کې ښاغلي کاروان ډېره ځلولې او د " بهير " له لارې د څو تنو په شمير کې تر عابد پورې هم رارسيدلې ده، چې د شاعر له ذهن څخه د اوريدونکو يا لوستونکو پر ذهن تر کيناستلو پورې د يوې منظمې پروسې په توګه طرح کيږي او د دې پروسې د علمي کولو ډېرې چارې د شاعر په کار پورې اړوندې دي، چې له نيکه مرغه د عابد صاحب داسې کار د غزل ليکنې په برخه کې بريالی دی. لومړی خو ښايي په ره بيت کې د نوې سکالو " موضوع" هستونې لپاره هڅه وي او دا هڅه شاعر هنري نوښت ته نږدې کوي. په دوهم ګام کې د سکالو

د ارايې لپاره د کلماتو د ټاکلو چاره ده. شاعر غواړي چې هره شاعرانه کلمه داسې وټاکي، چې د یوه ځانګړي هنري موقعیت استازیتوب وکړای شي. د شاعرانه ژبې په وړاندې د شاعر مسوولیت له همدغه ځای څخه پیل کیږي، دریمه چاره له قافیې او ردیف سره د ټول بیت ښکلی پیوند دی. دا پیوند هم هنري ظرافت ته اړتیا لري. له دې وروسته د فنی تلازماتو رغونه پیلیږي، چې د شعر قافیوینوښت، آهنګ او د ټاکلي وزم په پام کې نیول دي. د ښاغلي عابد دا بیلګې په مرسته راغواړو:

څنګه چې ښکلي له وعدې نه وځي
داسې مې زړه له ارادې نه وځي
لمر د زرینو وړانګو لاس غځوي
د رڼا ناوې له تیارې نه وځي
ورسره ستا د نامه توري ځغلي
هر اسویلی مې چې له خولې نه وځي
د کوم هوښیار ښکلي په لټه پسې
یو لیونی له میکدې نه وځي
ښکاري جانانه په ایمان یې وایه
باز به دې کله له پنجې نه وځي
عابد هڅه کو، چې ټول شعري کلمات یې داسې یو انځور رامنځ ته کړي، چې وکړای شي د شاعر د نظر وړ نوښت پر لوستونکو ومني.
زموږ دا شاعر ډېر ځله خپل برسیرن او ښکاره عواطف ارايیه کوي، چې له ټولو سره شریک دي. د همداسې شریکو عواطفو موندل او بیا ښکلې اوډنه پر هر چا د شعر د منلو په چاره کې مرسته کوي. د

ښکلا په وړاندې داسې ساده، خو ښکلې او نوی عکس العمل ده پرو احساس کړی، خو په لږو شعرونو کې راغلی دی.

چا پسې ورک زما نظر ګرځي
ښکلي چې ګورم په ما سر ګرځي
په شاعرۍ کې "مهال" د عابد همزولی دی. زه د خپلې دغې ادعا د زبات لپاره لاسوندی لرم او هغه د شاعر هنري صداقت دی. شاعر چې د خپل ژوند مهال تنده پوره لمس کړي، ویې زغمي او په وجود کې یې په احساس بدله شي، بیا نو دغه احساس په خورا طبیعي توګه د هنر قلمرو ته راشي او په شعر بدل شي. هغه هم داسې چې دا احساس په پوره صداقت له ټولنې سره شریک شي ، شاعرانه صمیمیت هم له همدې صداقت څخه سرچینه اخلي. هر کله چې شاعر له خپل مهال سره همزولی شي او خوږه ژبه ولري، نو هنري زیږونې به یې خورا صمیمي وي. ګران عابد په خپلو غزلو کې همداسې یو صمیمي شاعر دی. د عابد غزلې مو ډېرې یادې کړې ځکه د هغه په کتاب کې غزلې ډېرې او نور شعري فورمونه لږ دي. څو آزاد شعرونه هم شته، چې کړای شي په دغه جوله کې شاعر د بریالیتوب نښې راڅرګندې کړي "وروستۍ ټپه" یو ښکلی تصویري شعر دی، شاعر د خپلې هنري موخې په تمثیل کې بریالی دی او په ډېره ځیرنه هپل هر شعري انځور بشپړ اراییه کوي. ژبه یې هم خوږه ده د "هائیکو" ګانو په هکله څه نه واسم ویلای، ځکه چې ډېر ورسره بلد نه یم، خو څلورومه هائیکو:
اوس چې او به له ورخه تیرې شولې....
د یوې ښکلې ګناه ظریف او سمبولیک اعتراف انځوروي.
زموږ دا شاعر ډېره موده د "افغان ادبي بهیر" د شاعرانه منارو بلال وي، چې د ښکلا او هنر د مذهب نورو مومنو "شاعرانو" ته د مینې د نمانځنو بلنه ورکوي. کله خو دغه بلنې خپله په شعر بدلې شي او له

شارع څخه په شعر د شعر د لوستلو هیله شوې ده، ځنې داسې شاعرانه بلنې په دغه ټولګه کې راغلي دي، چې په زړه پورې جوړښت لري.
د عابد په غزلو کې یوه بله ځانګړنه، چې زما تر سترګو شوه، دا وه چې دی د ګڼ شمیر شعرونو په مقاطعو کې له خپل نوم "باز" سره کوتره، زرکه، وزر او دوی پورې اړوند شاعرانه ترکیبونه کاروي، مګر دغه تکرار ته ځکه حسن تکرار ویلای شو، چې هره مقطع بیل خوند او بیل رنګ لري. د دغو کلماتو هره هنري پیښه ډېره ښکلې راغلې ده او لوستونکي ته د ډېر تکرار احساس نه پیدا کوي دا حو بیلګې کتلای شو:

نن "باز" ته د زرکو میرې وویل
سرې سترګې به تورې په کجل کړمه
یا
سپینې کوترې درنه تنګې شولې
"بازه" یو ورځ به دې وزر ماتوم
او یا هم دا
بیله چې د زاڼو له کتاره شي
"باز" ته ښایستو کي شان کوتره شي
یا
زرکې وزرماتي دي په غرونو کې دمه کوي
"باز" یې په هوا نیولې لار لیوني

موږ وینو چې شاعر د هرې کلمې لپاره په بیلا بیلو هنري موقعیتونو کې ځای ټاکي. له ځینو ټاکلیو اشیاوو سره شاعر ذهنی اړیکي له همدا سې بیلګو څخه ښکاري. خو په دې شرط چې هنري وي او ښاغي عابد دغه شرط بیخي پوره کړی دی.

د پښتو شعر په اوسمهالي بهیر کې ښاغلی باز محمد عابد د غزلیزې شاعرۍ ځوان استازی دی، ځکه نوښت، هنري صمیمیت او خوږه ژبه د هغه په غزلو کې داسې یو ښایسته ترکیب جوړوي، چې د لوستونکي په اروا کې هنر ته تږې مزي په سندرو راولي. زه خو وایم خدای خو دې زموږ د غزل دغه د سرو سترګو لوړ تخیله باز همدا سې د هنر پر ښایستو کوترو مین لري.

دا تاسو او دا هم د شعر د دوهیو د مستانه قلندر خماري سندرې.

عبدالغفور لیوال

د سلواغې ۱٦ مه ۱۳۷۸

پیښور

غزل

ځنګه چې ښکلي له وعدې نه وځـــي
داسې مې زړه له ارادې نـــــه وځي

لمر د زرینو وړانـــــګو لاس غځوي
د رڼا ناوې له تـــياري نــــه وځي

ورسره ستا د نامه تـــــوري ځغلي
هراسویلی مې چې له خولې نه وځي

د کوم هوښیار ښـــکلي په لټه پسې
یو لـــــیونـــی له میکدې نه وځي

ښکاري جانانه په ایمان یې وایـــه
"باز" به دې کله له پنجې نه وځـي
پیښور، صدر ۱/۱/۱۹۹۷

غزل

څنګه چې جانان په نظر ښکل کـــړمه
داسې يې غمونو ځان ته خپل کـــړمه

څو که لا کچه غوټۍ د میــــــــنې ده
زه به يې د اوښکو پـه نـــم ګل کړمه

بیا مې په یو ښکــــــلي نظر پریوتو
بیا ځکه خبرې پـــــه غـــــزل کړمه

زه او جانان لاس تـــر غـــارې ووتو
اور به د رقیب پـــــه خـــونه بل کړمه

نن "باز" تــــــه د زړګو میرې وویل
سرې سترګې به تورې په کجل کړمه

۵/۱/۱۹۹۷

غزل

چې د جانان د نظر شپول نـــــه شي
د زړه پرهر به مې راتـــول نـــه شي

چیرته یو نیم وي په کې سر ووهــي
د بیابان هر بوټی غاټول نـــــه شي

که د چا ښکلي له لاسونو پریوځي
مات به زما د زړه کنډول نه شـــي

تا سره مینه مې څه حد نه لـــري
ما سره ستا کرکه په تول نه شـــي

د غم ښادۍ پته به څه ولــــګي؟
چې نغاره نه شي او ډول نه شي

۲۲/٤/۱۹۹۷

غزل

د ژوند نغمه مې د ستار د ترنګ خبرې کـــــوي
چې د ښکلوکو پر سینه لونګ خبرې کـــــوي

اوس به د چا د خیال تصویر په کې ذرې ذرې شي
د زړه هینداري ته مې څوک د جنـګ خبرې کوي

یارانو تاسې به دُعا کوئ چې ســـر ونه وخوري
د شمایلې د راوړو ملنګ خـــــــبرې کوي

د ژوند تیارو کې و تنګ شوی د رڼا لــــیونی
د ډیوې څنګ ته یو شهید پتنګ خبرې کــوي

زړه مې نرۍ شي غریو مې ونیسي له حاله وځم
چیرته مین چې د بنګړو د شرنګ خبرې کـوي

غزل

د مینو سترګو تاب زمـــــا خـــوښیږي
دا د بزم انقلاب زمـــــا خـــوښـــیږي

چې تنها کې مې د زړه نغـــمې نغمې کړي
په زنګون باندې رباب زمـــــا خوښیږي

ستا یوه یوه خبره یو حـــــدیـــــث شي
ستا د سرو شونډو کتـــاب زما خوښیږي

چې د مینې د یادونو هـــــدیـــره وي
دا سې زړه خانه خراب زما خوښـــــیږي

ژونده تاکې د جانان له میـــــــنې پرته
په ایمان کې دې بل باب زما خوښیږي

۱۹/۵/۱۹۹۷

غزل

د سپوږمۍ چمبه راواخله، ورته ستوري په ګـډا کړه
مرورې دې سندرې، لږ يې توري را پـــخـــــلا کړه

په نظر راباندې وځښه، د ښکـــــلا د مۍ جامونه
اوږده غاړه صراحي کړه، امـــوخته مې په صهبا کړه

د زړګي په للمه دښـــــته، د ارمــــان زړي کرمه
د باران په شان وريږه، چيرته شـــنه مـــې تمنا کړه

تخيل کې جوړومه، ستا د ميـــنې د ښکـــــلا بُت
بُتکده د خيال حرم کړه، لږ خو ما د ځـــان په خوا کړه

څنګه غلی ناست يې "بازه" وزرونـــه دې خواره کړه
د کوترو سيل تيريږي، څه خو شور څه خو غوغا کړه

۱۹/۵/۱۹۹۷

غزل

له زړه نه راشي په ليمو کې انتظار وباسي
يارانو ما د ښکلو مينه له روزګار وباسي

داسې ښکاريږي چې ساقي هم کينه ور غوندې شو
ډله رندان چې ميکدې نه وار په وار وباسي

دا زمانه داسې په چل او په هنر بدليږي
لکه پوستکی چې له خپله تنه مار وباسي

بيا يو منصور پيدا کړه، بيا د چا د مينې په نوم
چې يو ناره د اناالحق په سر د دار وباسي

د زمانې د حوادثو څه پروا نه لري
"باز" په سيلۍ کې هم کوترو پسې لار وباسي

٦/٧/١٩٩٧

غزل

نن دلیمو د خونې ور مـــــاتـــــوم
په چا به تنده د نظر مـــــاتـــــوم

د سترګو جنګ ته مې بلا زړه کیږي
ستا د ښو به دا لښکر مـــــاتـــــوم

راځه جانانه را ترغاړې ووځـــــه
یو څو تنهاکې د ځیګر مـــــاتـــــوم

شیرینه مینه مې په زړه وریـــږي
په فرهادي تیشه به سر مـــــاتوم

سپینې کوترې درنه تنګې شولې
"بازه" یو ورځ به دې وزر ماتـــوم

۲۹/۱۰/۱۹۹۷

غزل

ډېر ستا د راتلو پــــه انتـــــظار لــــيوني
راشه که یې ګورې د دیـــــــدار لــــيوني

ستا د پاکې مینې اناالـــحق وايي په چیغو
جګ سرونه وګوره پــــــه دار لـــــيوني

څوک دې خانقاه کې بلوي ډیـــوې د زړونو
څوک ناست میکده کې وي خُـــمار لیوني

هر طرف اوتر اوتر د ښکـــلو نظارې کوې
ګډ چې شي د صدر په بازار لــــيونــــي

زړکې وزر ماتي دي په غرونو کې دمه کوي
"باز" یې په هوا نیولي لار لـــيونــــي

پېښور، صدر ۲۶/۱۱/۱۹۹۷

غزل

مهاجر زړه مې خوشـــــحالـــي يوه زره نه لري
په ځمکه سيوری پـــــه آسمان کې ستاره نه لري

په مرگ يې نيسي، غاړه تبې ته مجبوره کيږدي
د زمانې له ستمگرو نه چـــــاره نــــه لري

موږه د داسې بد نصيـــــبه قبـــــيلې وگړي
زموږه مړي گډ ښخيږي هـــــد يــــره نه لري

اوس د آذان ازانگې ټول کلي ته نه رسيـــــږي
زموږ جومات يې شهيد کړی مناره نه لـــــري

راځه چې پاتې زنده گي په محبت تــــيره کړو
نفرت ښه نه دی آشنا مينه خساره نـــــه لري

۵/۱۲/۱۹۹۷

غزل

ستا د خولې خبره مرغـــلره شـــــي
زړه ته چې راکوزه شي ســـــندره شـي

زه ورته وسله د خودۍ کیــــږدمـــه
مینه په ما ځـــــومــــره زوروره شي

ناز لري، نـــیاز لري، انـــداز لري
خپل مین چې وګــــوري اوتره شي

څومره چې په کـــم نظر کتل کوي
هومره به یې حـــسن لــــه نظره شي

بیله چې د زاڼـــو له کـــتاره شي
"باز" ته ښایستوکي شان کوتره شي

۲۶/۱۱/۱۹۹۷

غزل

څه په نشيب څه په فـــــراز روان دی
زړه مې د کوم ښکلي پــــه ناز روان دی

په کوم پړاو بـــــه چـــاته ځان وسپړي
راسره ســـم د میـــنې راز روان دی

روح مې سندرې په اوږو بـــــار کړي
د سُر او لی ورپسې ســــاز روان دی

چې کوم شاعر به ترې الــهام واخلي
ښکلې په څه ښکلي انـداز روان دی

چيرته به خپل مرام ته ورســـيږي
ځي په کوترې پسې "باز" روان دی

۱۳/۳/۱۹۹۷

غزل

د غم ماښام په ما زديـــــــګر راغی
خدایه څه تندر په ګـــــــودر راغی

د بورو شور په هديره کــــــې و جوړ
چاته راته ويلې چې اخـــــتر راغی

زما د قتل اراده يــــــې کــــړې
جانان د ليچو په خـــنجــر راغی

د زړه پر ځمکه کرونده پـــــخوي
ښکلی په شان لکه د لـــــمر راغی

د خيال وزر مې ستا په مينه خور شو
سروش د شعر مـــــې پـــه هنر راغی

غزل

چې شبنم بوسه له مخه د ګل واخلي
تصور مې رنګيني د غزل واخلي

د ديدن تنده کې هومره ټکنی کړي
چې له ډېرې بې صبرۍ نه مې جل واخلي

په اسانه به يې خلاص نه کړې جانانه
که د مينې تار مو يو ځلې ول واخلي

ښاماران يې چې په څانګو مستي وکړي
له ترخو نه خوا ږه څنګه صندل واخلي؟

بې له شکه هغه شپه به وي د قدر
چې سپوږمۍ ستاد رخسار ځنې ځل واخلي

۲/۳/۱۹۹۷

غزل

ښکلو پسې زړه مې سحر وتـــــى دى
هم مې له ليمو نــــه نظــــر وتی دى

وا ړه ارمانونه به مــــــې ووژنــــي
نن دې د ښهو چې لښکر وتــــــى دى

ستا د ماشوم غم تپوس مې زړه کوو
ما وی چيرته نه ځي بهر وتــــى دى

هغه د نګ چنار کلي کې نه شته دى
غشی تر سينې د نښــــتر وتی دى

"بازه" پسې والوزه وار مــــــه کوه
ګورې نه صحرا ته کوتر وتـــى دى
٤/٤/١٩٩٨

غزل

د سرود کډه یې لیږدي، د مستیو وچکـــــالـــي ده
د شاعر د خیال لمنه، له سندرو نه خـــــالـــي ده

بیا یې غیږه کې رانه وړل، د رامبـــیل چامبیل ګلونه
سږ کال هم په موږه خوارو، ټنده ګونځې د پسرلي ده

د نارنج د ګل میله ده، د بـــــارودو پـــه وطن کې
له شهیدو ګلغوټیو غیږه ډکـــــه د مـــالـــي ده

دمه ځای یې زړه کې نه شته، د کاروان د لارویــــــو
په خنجر د لیچو راغله، نن حسینه جـــــلالـــي ده

٦/٤/١٩٩٨

غزل

ډک له مینې زړه لـــرم
شکر دی هـــر څـــه لرم

بدو ته یې بـــد وایـــم
ښه یې پـــه لیـــمه لـرم
زه د جـــانـــان غـــم سره
تل د زړه خـــوالـــه لـرم
خټه مې لـــه عـــشقه ده
اور لرم، اوبـــه لـــرم
ویښ وخت څه په منډه ځي
زه چې بخـــت اوده لرم
مه ! وزر مې مـــه تـــړه
"باز" یم الـــواتـــه لرم

۱۳/٤/۱۹۹۸

غزل

مينه مې داسې په دايـــره کـــې و اخلي
لکه بين مار چې مار هـــوده کې و اخلي

د ماز ديگر وعدې تـــه نـــه رسيږي
د ديدن تنده مې غـــرمـه کـــې و اخلي
ښکلې گناه ته مې رابـــولـي ســاقـــي
رانه توبه په ميــــکده کـــــې و اخلي
د عزرائـــــل به دا احـــسان ومـــنم
که رانه ساه ستا په کوڅه کې و اخـــلي
زما په زړه داســـي قبـــضه واچـــوه
لکه ښامار چې لال ولجـــه کې و اخلي

سترگې يې سرې شي په چا خيال نه کوي
"باز" چې کوتره په پنجه کـــې و اخلي

۱/۵/۱۹۹۸

غزل

چا پسې ورک زما نظر گـــــرځــــي
ښکلي چې گورم په ما ســـــر گـــرځي

غم مې د زړه کلي تــــــه لاره کــــړي
په سپين سترگۍ په کې اکثر گـــرځي

يارانو څمه لاس نيوی تــــرې کـــوم
چيرته د ميـــــنې پيغمـــــبر گرځي

د مخ رڼا يې دنـــــيا ونــــيولــــه
يو څوک په څير لکه د لمــــرگــــرځي

خدايزده چې زرکې کومې خواته تللي
ورپسې "باز" په سم او غـــــر گرځي

غزل

لړ یې راوینس کړه دې ویده ارمان ته لاس واچوه
راشه دا ځل زما د زړه ګـــــریوان ته لاس واچوه

راته د سپینو سپــــــینو ستورو امیلونه راوړه
د کائیناتو دې خـــــواره جهان ته لاس واچوه

ترینه ولجه کړه د سندرو غرونه غرونه اوښان
د غزلونو اوښبانه کــــــاروان ته لاس واچوه

چې د وختونو د ناســــازو نه څه غیچ خو واخلو
جانانه نن خو دې تراخــه دوران ته لاس واچوه

چې د رقیب له زړه نه سوی سوی دود وخیژي
"عابده" دا ځل دې خوارږه جانان ته لاس واچوه
۱۷/٦/۱۹۹۸

غزل

یــــو نــــظرخــو رنـــدانه راواړوه
لـــږه تـــیره زمـــانـــه راواړوه

درنګ ساعت له به دیوه په مړه کیدو شي
هله ژر شـــه پـــروانـــه راواړوه

د تندي له ایینې نـــه ګـــورې زلفې
په رخسار دانـــه وانـــه راواړوه

د ښکلا بته په زړه کـــې مې دیره شه
دا حرم په بتـــخانـــه راواړوه

بازه اوس دې غزلونو کې خوند نه شته
بس دی نوره افســـانـــه راواړه

۲۰/٦/۱۹۹۸

غزل

يو ساز و ، يو سرور و ، يو نغمه وه تيـــــريــــــده
په سيمه مې د روح د چا وربمه وه تـــــيريــــــده

هيڅ حد يې د ښکلا تاکلی نـــــه شمـــــه يـــا رانو
د سيند په څير روانه وه څــــــپه وه تيــــريــــده

يو څوک مې تصور کې جـــــوړولــــــه ورانوله
په ما د ليونتوب يــــــوه دوره وه تـــــيريــــده

ها ستوري به يې ياد وي چې تک شنه وو له خندا نه
ها خنګه د مستـــــيو ډکــــــه شـــــپه وه تيريده

يو شرنګ مې د پاوليو په غـــــوربونو کې نڅيږي
په خيال کې مې تر څنګه چې هغــــــه وه تـــيريده

۲۸/۶/۱۹۹۸

غزل

د مينې لاروي يمه صنم ته مـــــې وربـــــولـــي
دا داسې بُتکده ده چې حرم ته مې وربـــــولـــي

دا زړه راسره رخه لري ځکه خـــــو يـــــارانو
چې چيرته مينه نه وي هغې چم ته مې وربـــولي
د چا د تورو سترګو د جادو بـــــه ځـــه اثر وي
چې هر سهار د ميا او ملا دم ته مـــــې وربولي
چې ستا د خولې خبره مې په شونډو زمزمه شي
يو ښکلی ترنم شي زير او بم ته مې وربـــــولي
نظر مې د رخسار په لارو تورو زلفو ونـــــيو
دا څنګه رڼې لارې دي تورتم ته مې وربـــولي

ليمو کې يې د ژوند خُمار، خُمار راته کـــرلی
چرسي بنګي سړی يمه چيلم ته مې وربـــولي

۲۶/۶/۱۹۹۸

غزل

له زړه نه درته وایمه د ځان په خیر مې خــــوښ یې
جانانه په والله چې د ایمان په خیر مـــــې خوښ یې

د مخ فضا دې ټوله سندریزه غـــــونــدې ښکاري
د سپینو رڼو ستورو د آسمان په خیر مې خوښ یې

د زړه تاخ کې دې ساتم تقدس دې په لیـــــمو وړم
باور وکړه جانانه د قرآن په خیر مې خـــــوښ یې

"سالکه" آشنا څنګه رانه لیرې، لیرې ګــــرځې؟*
"نثار" زما یاره د "کاروان" په خیر مې خـوښ یې

د ښکلیو په خیر ښکلی یې غزله د "پـــــسرلي"*
د مینې د کیسې او د رومان په خیر مې خوښ یې

*سالک، نثار او کاروان زما شاعران یاران
*استاد پسرلی زموږ مشر او استاد شاعر

غزل

ستا د ښکلا ځیني قلنګ غــــواړي
یوه خولګۍ درنه ملنګ غـــــواړي

ستا د کوڅې له رقیبانــــــو امــان
په نه خبره بانديې جنګ غـــــواړي

ځو مره ساده ده کلیوالـــــه میـــنه
د هار پر ځای رانه لونـــګ غواړي

د زړه مې سوبه په دوه څـــیزه کیږي
یو رانه تا غواړي بل بــنګ غواړي

د ښکار پر ځای ورسره مــینه وکړه
"بازه" کوترې درنه څنګ غواړي

غزل

د زړه خُم مې لبریزه دی میخواره رانه ورکه
تصویر مې پسې ګرځي خو هینداره رانه ورکه

هر څو که لاروی یمه د شپږو جهتونو
چې تا ته غځیدلې هغه لاره رانه ورکه

چې ژوند ټپه ټپه کړي چې میوند ټپه ټپه کړي
یو داسې پښتنه د جنګ سالاره رانه ورکه

د بین په ترنم یې د روح کلي ته رابولم
هنر چې په کې نغښتی هغه ماره رانه ورکه

موده وشوه سندرې راته نه راوړي یارانو
څه ټکه راپریوتې سندرماره رانه ورکه

غزل

څوک مـې په نظر کې راشيــن شوی دی
درد مــې په پرهر کې راشيــن شوی دی

ږېر بـــه د ارمـــان ګـــلونه ونيسي
زړه مې په ګودر کې راشـــين شوی دی

رام به نــــه شي کلـــکې ارادې لري
هر افغان سنګر کې راشيـــن شوی دی

ښنې د "حـــمـــزه" د تخيل لري
شعر که په "خيبر" کې راشين شوی دی

بيا به په پنجو کې زرکه ونــــيسي
ښکار د "باز" وزر کې راشين شوی دی

غزل

ستا له نظر پــــــريـــــوتم
خدا یږو له غر پــــــريــــوتم

ته په وعده را نـــــه غـلې
زیړ مازدیگر پريــــوتـــم

زه د سپیلني پــــه ثـیر
واخ، په شرر پريـــوتـــم

ما وی چې کعبه بــه وي
زه دې په ور پريـــــوتم

ښه مې زړه پرې یخ کړلو
"باز" په کوتر پـــــريوتم

غزل

له زړه مې ارمانونه ستا په لاره ځي په منډه
يو څو ليوني ستوري له مداره ځي په منډه

پرون مې تلوسه د نن په تمه زياتيده
خو نن چې راغی ښکلی شو ناګاره ځي په منډه

يو چا په ميکده کې وچې شونډې شپه رڼه کړه
يو څوک چې بلا نوش و له خپل واره ځي په منډه

هغه د يو ديدار په خاطر سر تلي کې اخلي
چې ژوند يې مينه مينه وي تر داره ځي په منډه

زما د زړه له څُم نه يې يوه څکه ونه کړه
په ناز په کرشمه رانه ميخواره ځي په منډه

۷/۱۰/۱۹۹۸

غزل

څو ګیډۍ دُعا به د آمین په مـــــــزي وتـــړم
زړه به مې د ښکلو د آئین په مــــــزي وتـــړم

نن به مې د سترګو کورکي ورته پرانیستي وي
پریږده چې یو څو په کې حسین په مزي وتـــړم

ټولې فلسفې به ستا د مینې په مخ شاته کـــړم
ښکلی غوندې شک به د یقین په مزي وتـــړم

هار د سپینو لیچو به په غاړه کې دروا چـــوم
وار وکړه چې زه خو لونګین په مزي وتـــــړم

رادې شي کوترې دې د "باز" په سینه وګـرځي
زه به یې وزرونه ښه سنګین په مزي وتــــړم

۲۲/۱/۱۹۹۹

غزل

د زنده گۍ غمونه واړه مې له زړه راټـــول کــــړم
چې کور ته لاړ شم په سینه باندې واړه راټـــول کړم

په تصور کې زه ما شوم شم په کوڅو کې گـــــرځم
سکنې ما ښام وي چې خوړلن له تناره راټول کــــړم
کله نا کله زه په ورانو گودرونــــــــو گــــــرځم
کله ښایست له ټول جهانه په لیمه راټــــــــول کړم
لړ مې د زړه درزا ته لاس ونیسه سود به مــــې شي
د ارمان ټپ به ستا د گوتو په چاره راټول کــــــړم
خدا یزده چې څه تو پان په سترگو کې جانان راوړی
چې راته وگوري بې واکه مې بانه راټــــــول کـړم

ستا د ښایست د اسمانڅکو په لور نیت مې کــړی
باز یم وزرونو کې به دوه ستوري رانه راټول کـــړم

۲/۲/۱۹۹۹

غزل

څه خو شته چې دا سې خونړۍ اړوي ســــــترګې
جانان چې رانه نن کړۍ کړۍ اړوي ستـــــــرګې

راځئ چې د یو بل سترګو کې ټول سره راټـول شو
ز موږه له خوارانو چې نړۍ اړوي ســــــترګې

زما د زړه غوښتنه باندې خدایږو پــــوهیدلی
دا ښکلی چې له ما هره ګړۍ اړوي ســـــترګې

د برکلي د شپون رمې هوښیارې راته ښـــکاري
ازغو کې چې ترې پاتې شي وړۍ اړوي سترګې

دُعا به د کوترې سپین وزرې ورســـــــره وي
چې "باز" نه په هوا هره جړۍ اړوي ستـــــرګې

۲۹/۲/۱۹۹۹

غزل

ټولې بُتکدې وې حــــــرم را نــغی
زړه ته مې څوک ښکـــــلی صنم رانغی

چاته چې مو لارو کـــــې ګلان شیندل
هغه خو زمونږه پـــه چــم را نـــغی

تل د سپینو لیچو په خنجر راځــــــي
ښکلی د موسکا په کرم رانــــغــی

څم چې د ګلونو موسم غـــــلا کړمه
مونږ باندې یو کال چیرته سم رانغی

ته یې چې ښکالو ته غوږ نیولی وې
"بازه" هغه زرکه قــــــــدم رانغی

۱۲/۳/۱۹۹۹

غزل

هغه چې د مودو خُمار يې سترګو کـــې غړيږي
خپل وار ته يې وار نه کيږي يو جام اخلي او ځي

د چا چې اراده د خپل منزل په لور پـــــخه وي
فراز و نشيب نه ګوري بس ګام اخلي او ځـــي

يو درد د چا دميني مې پرهر ته لاره کـــــړې
يو ياد يې جانانه هميش سلام اخلي او ځـــي

د کوم يو وږي "باز" نظر په کلي لګـــيدلی
په شنه سهار کوتره چې له بام اخلي او ځـــي

۵/٦/۱۹۹۹

غزل

په لیونو کې دې راغلی نــــه یـــم
جانانه زه دومره ښاغلی نــــه یـــم

ما د خولګۍ طمعه کې و نه ســـــاتې
زه خو لا دومره نازولی نــــه یـــم

بخښنه غواړم په حاضر محـــــفل کې
د چا په سترګو کې خو خلی نــــه یم

اوس نه چنار او نه سنځلې شـــته دی
اوس د هغې یادونو کلی نــــه یم

د یو ورور پښه مې جنګ کې وبایلله
خو له سنګره تښتیدلـــــی نــــه یم

غزل

څه ښکلی تصورو چې تر ځنګه وه راغلې
نغمه وه د لونګو چې ګلرنګه وه راغلې

په تورو تورو سترګو يې قلنګ راځنې واخيست
چې کور ته مې د زړه يو ملنګه وه راغلې

د خپل مين ټپونه يې ګنډل په تار د څڼو
هغه پښتنه پيغله چې له جنګه وه راغلې

سندرې يې له لپو نه شيندلې ليونۍ وه
بېګا راته په خوب کې شوخه شنګه وه راغلې

د ږدن پر ځای د بنګ دانې خوړلې وې کوترې
دا نن چې درته "بازه" ړنګه بنګه وه راغلې

۱۲/۵/۱۹۹۹

غزل

ته لږ راته وگوره
زړه لږ راته وگوره

ژوند په کې راونغاړه
مړه لږ راته وگوره

بس درنه یو خوله غواړم
څه؟ لږ راته وگوره

گل په اننگو وړمه
ښه لږ راته وگوره

۱۲/۵/۱۹۹۹

غزل

تور کفار لښکر پــــــه سپــــــین اسلام راوا ړوه
لږ دې په رخــــــسار د زلـــــفـــــو لام راوا ړوه

پام کوه آشنا چې پښه نیولی په کې نـــــــه شـــې
مینه خو سرحد نـــــــه لــــــري ګـــام راوا ړوه

زه به ورته ټوله شاعري خپــــــله اهـــــدا کړمه
خدایه د شاعر حسن خـــــو پـــــــام راوا ړوه

پر یږده چې د ژوند خُمار مې ټول په کې خړوب کړم
تنده مــــا تــــــومـــــه ساقي جام راوا ړوه

٦/٦/١٩٩٩

غزل

د ژوند مستـه نغمه چې له ربـــــابـــه راوتله
د مينې ولوله مې له شــــــبابـــــه راوتله

زمزم خو به چا نه وي په مينا کې اړولـــــي؟
بيګا شپه چې وړمه يې له شرابــــــه راوتله

د تندې تلوسه مې وار له واره زيـاتـــيدله
ها ښکلې چې يارانو له سُرابـــــه راوتـــله

پرون چې د مطرب له ترنګه څه مې اوريدلي
هم هغه مسئله نـــــن له کـــتابه راوتله

کوم چا به په پنجره کې بنديوانه وي ساتلي
کوتره خو به "بازه" بـــې حــجابه راوتله

۱٤/٦/۱۹۹۹

غزل

څه د ژوندون سرو تـــــودو وخـــــورم
څه د چا مينه کې نـــــــشو وخـــورم

هسې له وخت نه ګيله څـــــه لــــه کوم
خپلو يـــــارانـــو پـــــه پردو وخورم

وطنه ستا له غيرې لـــيرې، لـــــيرې
د پرديسيو ورځو شـــــپو وخـــورم

هغه خدايي سلام هم نــــــه راکــوي
زه يې غمونـــو انـــــد يښنو وخورم

خپلې خــــــورينګي ته کوترې ويل
زه د "باز" دوه وو سترګو سرو وخورم

۸/۷/۱۹۹۹

غزل

اور مې کړه شرر کې مې راونــــغاړه
درد يمه پرهر کې مې راونـــــغاړه

وا مې خله د سترګو په کونجونو کې
ښکليه ! نظر کــــې مـــې راونغاړه

تورو ماښامونو ته مې پـرې نه ږدې
ګوره سپين سحر کې مـې راونغاړه

نن راته کوترې څه په مـــينه ويل
"بازه" په وزر کې مې راونــغاړه

۲۷/۸/۱۹۹۹

غزل

خبره چې په کلي کې شوره شوه څـــــــنګه ځـــې؟
کیسه زموږ د مینې چې ښکاره شوه څـــــنګه ځې؟

تصویر دې په کې وځړوه، یاد خو به دې ســــــاتــي
رڼه مې د زړګي چې آیینه شوه څـــــــنګه ځـــې؟

هن ! واخله لږ سرور خو په لیمو رانه یـــــو ســــــه
ژوندون مې درته ویړه میکده شوه څـــــنګه ځې؟

سهار و، مازدیګر شو اوس ماښام په تیریدو دی
ایسار شه د چا یاده نوره شپه شوه څـــــنګه ځې؟

ښه ډېر به درته جوړ کړم سپیني غاړې ته ځونډې
پخه چې د لونګو کرونده شوه څـــــــنګه ځې؟

۱۵/۱۱/۱۹۹۹

غزل

څوک مې په میو باندې، څوک مې په بنګ نمانځي
څوک مې د تورو سترګو په ښکلي جنګ نمانځي

بیا د غزل ملکې، ګـــــیډۍ ســـندرې راوړې
چې به په دې عنایت، کوم یو ملـــــنګ نمانځي

بیا په وطن سپرلی شو ، جونې په ســــیل ووتې
سپینه سینه به د چا په تور لونـــګ نـــمانځي

ډیوې رڼا دې ورته، د کوه طور ډیـــــوه شـي
ژوند په مرموزه ادا درته پتنګ نـــمانـــځي

د وطن ټول شاه زلمي، به سره بیا راټول شـي
د آزادۍ ناوې به د ډول په ډنګ نمـــانځي

۲۲/۱۱/۱۹۹۹

غزل

نشه ده د شرابو په رګ، رګ کې مــــــې خــوره ده
سندره چې زما د تخیل په تــــــال ســـــپره ده

نظر مې ښکلا وزیږوي کوم لور ته چــــــې ګـورم
له کله نه چې ښکلې مې په ستـــــرګو کې دیره ده

چې تا په ګلورین نظر یــــــو واري ورکــــتلي
جانانه د زړه سیمه مې اوس ټوله ګـــــلـــدره ده

یو څوک راغلل ژوندون یې د مرګي نیـزه کې یوړو
دا پوري کلی وګوره چې واړه هـــــدیـــــره ده

د روغې څه خبره به یې باز ســــره وي شـــــوي
کوتره چې په شین سهار د بام په ســـــر ښکاره ده

۲۷/۱۱/۱۹۹۹

غزل

ښه ډېر په اســـانـــه راتـــه وګوره
لږ خو په ما ګرانـــه راتـــه وګـوره

زه مې نظر ستا په ښکلا ویـــنځـــمه
ته او خدای جـــانـــه راته وګوره

یاده به وي تاته پـــرونـــۍ وعده
نن نه شې پښـــیمانـــه راتـــه وګوره

ستا د جرس شرنګ سندرې شنې کاندي
ای اوښـــبه کـــاروانه راته وګوره

تا پسې خو خدایږو رســـیده ګران دي
لمر غوندې روانه راتـــه وګـــوره

۱۶/۱/۲۰۰۰

غزل

داسې مې اوښکو باندې ستا د کوڅې ور وينځلې
لکه باران چې بېګا ټوله شپه وي لمر وينځلې

دا چې ښکلا راته په هر څه کې څرګونه وهي
سهار وختي مې ستا په ښکلي مخ نظر وينځلې

په لاهوتي سندرو نيت ترم د مينې په نوم
د زړګي خُم مې په شرابو د کوثر وينځلې

څنګه سرور دی د بر کلي د ګودر په غاړه
چا به د بنګو په وږمه وي ماز ديګر وينځلې

د بوډۍ ټال يې په وزرونو کې يو شپول جوړوي
"بازه" د سپينې غرې په واوره يې کوتر وينځلې

۲۱/۱/۲۰۰۰

غزل

ځنګه خاموشه زنده ګي ده هنګامه نه شــــته دی
نن دې د کلي مازديګره هيڅ مزه نـــه شــــته دی

په يو ساعت کې په يو رنګ په بل کې بل رنګه وي
ماته خو خدا يږو د دې ښکلو اندازه نه شــــته دی

ځنګه ايسار شمه يارانو په دې چم کې ځـــــه دي
دا وخت به څرنګه تيريږي چې هغه نه شــــته دی

اوس به دې څرنګه ښکلو کيه ســـــندره کــــړمه
چې مې په شونډو ستا د مينې زمزمه نه شتــه دی

د جنګ شيبې وې ديوالونه سره غاړې وتــــــل
لارې مو ورکي دي په کلي کې کوڅه نه شته دی

۱۷/۲/۲۰۰۰

د اسحاق ننګیال په مړینه

غر او آس

یو غر راونړیده
هغه دنګ غر
چې آسمانڅکو ته یې لاس غځیده
لکه د طور په څیر ذره ذره شو
****
یو آس له پښو ولویده
هغه سپین آس
چې په یو ګام کې به تر لیرې، لیرې ورسیده

د امان الله ساهو په مړینه

دا څه ټکه راپریوتې

دا څه ټکه راوپریوتې
چې د سر سړي مو وینې
څنګه ژر یې رانه واخلي
دا څه ټکه راپریوتې
د یو غم فصل مو زړونو کې پوخ نه وي
بل راشین شي
دا څه ټکه راپریوتې
چې د سر سیوری پیدا کړو
عزرائیل یې په وزرونو کې راټول کړي
دا څه ټکه راپریوتې
د "ساهو" ګلونو پاڼې
د "پسرلي" په غیږ کې زمولي

۱۵/۷/۱۹۹۸

وروستۍ ټپه

زما د زړه دره کې
ستا د یادونو څلی
د یو شهید آرمان په څیر ولاړ دی
او ستا د خولې وروستۍ ټپه په آزانګو اړوي
تا ته به یاد وي که نه؟
ما درته څه په هنرمندو ګوتو
د سرو او شنو مریو پوښ کې وه رجړومه جوړه
او د هینداري په کونجونو کې مې
د خپل نامه توري یو ، یو وکرل
ما ویل چې ته کله کجل پوري کړې
نو په لیمو کې به دې وغړیږم
او که هینداري کې تصویر ته ګورې
ستا له تصویر نه به راوټوکیږم
داسې به تا سره د مینې په تار ځان وتړم
خو داسې کله وشول

او ما نه کله هیر دي
چې په بې نیازه غبرګ دې وويلې
راشه آیینه رانجه دې واخله
نه دې ياري کړم نه دې ننبې ګرځومه

ځو درې مسريزې

راځه چې نن خو پټپټاني وکړو
چیرته یو ښکلی ماشومتوب پیدا کړو
چې څه خو مینې ته بهانه جوړه شي
***
ځان به د چا د غاړې هار جوړوې
ناځوانې زه خو دې هیر شوی نه یم
په سره جوړه کې ځومره ښکلې ښکارې

***

چې په خبرو قطغن ولګیده
چې د بلۍ په سر کاته ګناه شوه
راځه چې زړونو کې خو مینه وکړو

***

اوس چې او به له ورخه تیرې شولې
نادانې لړ دې په خوله لاس کیږده
په یارانه کې خو بنګړي ماتیږي

د درد د څړیکې په څیر لاره وکړه
زما په تول وجود خوره وره شه
لکه پرهر مې زړه کې وغځیږه

***

خیر دی جامو له به پیوند ورکړم
پیزار دې نه وي لوڅې پښې به ګرځم
مګر د خیټې څه چاره وکړمه

یو بیت

داسې خو مه وایه چې نه به ګورم
ځکه چې دا کرښه زموږ په منځ کې
د ښایستونو خالق نه ده ویستې
نو داسې مه وایه چې نه به ګورم
زه به ور ګورم که روژه وي که اختر که برات
ځکه چې دا ښکلي زما د غزل توري دي
یو بیت جوړوي

۷/۱/۲۰۰۰

جانانه کله

خو راپیښه وکړه

ته مې په خوب لیدلې

ته مې په خوب لیدلې
پر افغاني ګڼ دې د سپینو روپو ټل دا سې مزه کوله،
لکه د هسک لمن کې ټل ټل وي د سپینو ستورو
ته مې په خوب لیدلې
لکه زیړی مازیګر،
د څو شېبو لپاره،
پر کاییناتو ښکلا وشیندي په منډه تیر شي
ته مې په خوب لیدلې
ستا د ښکالو ترنم،
زما په زړه کې نری لاره وکړي
او بنګړو شرنګا دې لپو نه سندرې شیندي
ته مې په خوب لیدلې

په تور پوړني کې دې سپینې لیچې دا سې نغښتې،
لکه د اوږد جنګ له سوبې وروسته،
سپاهي تیکې ته توره تیره کاندي
ته مې په خوب لیدلې
د لوی شکست منلو وروسته ما ته لاس راکوې
او د بري لور ته مې و هڅوې
ته مې په خوب لیدلې
زما او ستا ارواوې
د اند ښښنې په نوم څه نه پیژنِي
د ماشومانو خویندو ورونو په خیر لوبې کوې
څه ښکلی خوب و
چې وربښمین لاس دې
د بیالیدو په امید
آن تر تندي پورته کړ
او زه له خوبه ویښ شوم
بیا تر سهاره پورې خوب رانه غلو.

شاعرانه فطرت

ښايي زما شاعرانه فطرت کې
له زمانو راهيسې
د ښايستونو خالق
د مينې کر کړې وي
شايد همداسې به وي
چې مې د زړه په ځمکه
د نفرتونو تخم نه شين کيږي
او مينه تل په کې ښېرازه اوسي
ځکه په نيمه خوله خندا باندې ټول زړه وبايلم

غزل

يو ثوک گورمه چېرته به وي دنــــگه ستا په ثېر
پېدا به نه شي خدايږو غـــــــنمرنگه ستا په ثير

د چا ښکلې په لــــــته پـــــسې وتی يم له کوره
کوثه پـــــه کـــوثه گرځمه ملنگه ستا په ثېر

د وخت غرمو کـه وسوزوم مينه کې يې پوخ کړم
پر سپينه سينه زانگمه لونگه ســــــــتا په ثير

يو ته يې چې د ژوند قرار دې ټول راځني يوړو؟
کــه بله به پيدا شې شوخه شنگه ستا پـــــه ثير

د باز په شان شوخي مې په وزرونو کې پيدا شي
کــــــوتره چې مې تېره شي تر ثنگه ستا په ثېر

۲۸/ ٤/ ۲۰۰۰

زموږ کلی

ډېره موده وشوله
چې "برکنډو" باندې د وريځو لړې نه ښکاريږي
او د خوړ غاړو کې رېدي راټوکېدلي نه دي

ډېره موده وشوله
د "غره زيارت" ته خلک نه ورخيژي
وايي روسانو يې په لاړو کې بمونه ايښي
چې کليوالو به ثواب لپاره
په لپو لپو ترينه وڅښې اوبه
هغه "بزرګه چينه" اوس وچه ده

ډېره موده وشوله
چې د ګودر لارې مو شړې پرتې
ځکه زموږ کليوال
چېرته په کډه تللي
په بيرته بيا نه راغلل

ښه مې په یاد دي
د مکتب ها ګلالو وړو به
د الفبا سندره
په ازانګو ویله

او دا مې هم یاد پرې
چې د ایلبند نه به کوچیان راغلل
زمونږ د کلي په شینکي باندې به
د وخت نه مخکې خزان ولګیده
د کلیوالو به یو شور پورته شو.

۳/ ۵/ ۲۰۰۰

غزل

توره شپه کې ورته جوړ مې تور وربل دی
خلکه چا د تورې شپې نیولی غل دی

بیا یې ګونځې په تندي کې غځېدلي
بیا چې ښکلی راته نه ګوري څه چل دی

خبر دی لاړه به شي، لږه سا خو واخله
د تلوار دې لا تازه پرونی پل دی

بس دعا کوه لونګ چې راپاخه شي
د ځونډیو جوړ لو مې تکل دی

بازه دا دې لا څه ټوکې دي را اخیستي
د کوترو په وزرو دې جوړ غزل دی

غزل

چې په خبرو کې د ناز او ادا قـــــند وتـــړي
د ېر مین زړونه به په زلفو بند په بـــــــد وتړي

هلته به زه په خپل وجود باندې باور پــــيدا کړم
که د لاس نخښنه مې څوک ښکلې په مړوند وتړي

او به او به به کړي زما د زړګـــــــي واړه شــــاړه
که په ګرېوان راته د سپينو او ښکو بند وتـــړي

يو څو درانه سرونه په نېزه کې رانـــــــه واخلي
د مرګ قاصد راشي زموږ د کلي ژوند وتـــړي

داسې بد رنګه زمانه خو خدايه را نـــــــه ولـې
چې د عابد نه تخيل وتړي انـــــــد وتـــړي

بیلتون

زما د ژوند د امیـدونـو سپـین سحر جانانه
سکـنـې مـاښـام درتـه یـاد یـږي کـه نه؟
ما نه د ژوند په ورکو لارو مــرور جـانـانـه
سکنې ماښام درتــه یــاد یــږي کــه نــه؟

له خپـــله ځـــانـه او جهانه بې پروا ګرځېدو
د ماشومتوب خــومـره ښـایسته دوره وه
چې لاس تر غاړې به له نازه به هــوا ګـرځېدو
د زلمیتوب خــومــره ښـایـسـتــه دوره وه
لاس په نامه به درته زه ومه اکثـر جـانـانـه
هغــه اکــرام درتــــه یـــاد یـــږي کـه نه؟

اوس هم ځوانان د خوړ په غاړو کې ټولیږي که نه
زمــوږ د کــلي مـــازیــــګر ښـنـګه دی؟
د چتو پیغلو په کې اوس منګي ماتیږي که نه

هغه لمبه لمبه ګودر ښنګه دی؟
تا به شراب د موسکا راوړه له کوثر جانانه
د شونډو جام درته یادیږي که نه؟

هغه چې ما و درته جوړ په هنرمندو ګوتو
هغه منګی درسره شته او که نه؟
هغه چې تا به همیشه زما جاګیر ګڼلو
هغه زړګی درسره شته او که نه؟
چیرته پریوتی خو دې نه یم له نظر جانانه
د زلفو دام درته یادیږي که نه؟

ستا د پاولیو د شرنګا چې ترنم نه راځي
اوس مې سندرې سر و تال نه نیسي
ښکلي به ډېر وي خو نظر کې مې یو هم نه راځي
څوک مې دا ستا په څیر په فال نه نیسي
چې ستا دماتو بنګړو توریې وړو په سر جانانه
د باز ناکام درته یادیږي که نه؟

۱۶ /۶ /۲۰۰۰

ایډیال

د آرمان زړي مې د زړه پر ځمکه
کلونه وشول چې د چا ښکلې په نوم شیندلي
او وخت په وخت مې پرې د اوښکو بارانونه کړي
خو لا يې تبغ چېرته وهلی نه دی
دا کوم هوښیار سړي رښتیا ویلي
چې په مالګینو اوبو فصل نه شي
نو څه موده به کیږي
چې زه د اوښکو د څخوبي پر ځای
د خیال مویک راواخلم
انځورومه د چا ښکلې تصویر
وختونه اوړي او زما د تخیل غیږې ته
خپله ځولۍ کې تصویرونه راوړي
د چا ښایست له ټول رنګونه راوړي
زه تصویرونو ته په ځیر ګورم
ښه په دقت ښه په تدبیر ګورم

زما ايډيال يې تصويرو کې نه وي
فطري ښکلا يې په رنګو کې نه وي
خو لا مايوسه نه يم يون کومه
د خپلې ورکې مې لټون کومه
مويک په لاس د چا تصوير جوړوم
ليدلي خوب ته مې تعبير جوړوم

۲۰۰۰/۷/۱٤

غزل

چې شرنګ يې د پاوليو شـــي سندرې زيږوي
دا ښکلې خو خبرو نـــــه خـــبرې زيـــږوي

نظر يې د بنګال په کرتبونو کې پـــــوخ کړی
نازونه چې يې سترګې سحر ګـــرې زيـــږوي

زما د اوښکو څاڅکي بې بـــها ، نه دي يارانو
د مينې سمندر کې مـــرغـــلرې زيـــږوي

ښتر که ترينه لاړه زمونږ غرونه دې ژوندي وي
په غېږه کې ممانې او ګـــرګـــرې زيـــږوي

د وخت سختو سيليو ترينه ټولې بـــڼې وړي
باز غره کې چېرته ناست دی نوې پرې زيږوي

غزل

له چا به مروره وه هغه د سین په غاړه
څپه چې ورته پښو ته پریوته د سین په غاړه

د سپینې خولې په طمعه یمه چا ښکلې ساتلی
اوس ځکه تېروم هره غرمه د سین په غاړه

ته وا که د لونګو کرونده په کې پخه ده
سحر او مازیګر یې وي وږمه د سین په غاړه

د سین د غاړې خلک یو په ژبه یې پوهیږو
د زوږ د ترنم یې وي نغمه د سین په غاړه

د مینې یو غمزه مې ارادې کاندي بدلې
اکثر چې رانه ماته شي توبه د سین په غاړه

جانان په تصور کې راته ورو په غوږ کې ویلې
راځه بازه چې جوړه کړو یو شپه د سین په غاړه

غزل

د خولګۍ له انتـــــظاره بـــه راووځـــم
لېونی نه شم لـــــه ښــــاره بـــه راووځم

د ښایست په وسعـــــتونو کې به ګډ شم
د نغمې غوندې لـــــه تـــاره به راووځم
ستا ښکلا به د لـــېمو لــــپو کې وڅښم
د عمرونو له خـــمـــاره بـــه راووځم
زه به خپل زړه په اورتون د مینې پوخ کړم
لکه زر له سره انـــګاره بــــه راووځـــم
د چا مینه به مې زړه کــــې لاړې وکړي
لکه څړیکه له پـرهـــاره بــــه راووځم

په هوا کې که مــــې بــاز په نظر راغی
د کوترو له کـــتاره بــــه راووځـــم

غزل

دې پسې نه يم چې چا څـرنـــګه نظر کــــړی دی
ما خو په زړه باندې اکثر د مينې کـر کــــړی دی

اوس خو د بنګو سره يو ځای لونګ هـــم دودوم
د چا د غاړې لونګين په ما اثـــــر کـــــړی دی

ستا د کوڅې له رقيبانو مې ليمه نـــه ســـوزي
ما هميشه شکايت ستا له پورې ور کـــــړی دی

اوس په کې جونې نه ټوليږي څپې ساندې وايي
خو ما سلام د رنګ ګودر هر مازيـګر کـړی دی

چې مې په خپلو ارادو باندې هم شک پيدا شي
دا مې د ښکلو په وعدو باندې باور کـــړی دی

چې ستا په بده وي راضي وطنه ! مور نه، نه دي
ښه په مېـــړانـــه باز له هغو سره شر کړی دی

غزل

ستا د بنګړو شرنګ راته بلا خبرې زده کړلې
ما خو ستا خبرو نه اشنا خبرې زده کړلې

څه مې له بې وره میکدې، څه له رندانو نه
څه مې د پیالو له جنګېدا خبرې زده کړلې

اوس به مې په زړه باندې یوه خبره نه پرېږدم
تا چې په انکار کې په موسکا خبرې زده کړلې

ښه تاند زلمیتوب مې د صوفیانو په حلقه کې و
هلته مې د پیر نه د فنا خبرې زده کړلې

چا ته چې مې نیکه مشوره له زړه نه ورکړله
هغه راته ویلې بازه ! تا خبرې زده کړلې

۲۰۰۰/۱۰/۲۱

غزل

دا نه منم چې نه یم له جانان سره یـــو ځـــای
والله هره شېبه یې له آرمان ســـره یـــو ځـای

که څه هم څه موده وشوه لـــه یـاده یې غافل یم
خو بیا هم راته ځان ښکـاري یزدان سره یو ځای

راځئ چې د ژوند ستونزو ته خو لږه غاړه ورکړو
فطرت دی چې ازغي وي او ګلان سره یـو ځای

د زړه په للمه ځمکه مې د مینې زړي شـــنه کړه
د چا یاده راځه خو له باران ســره یـــو ځــای

یارانو ویل د باز خوا ته ورځو هلته یې ګورو
سالک او نثار لاړه له کـــاروان سره یو ځای

زه لا هاغسې بندي یم

زه لا ماشوم اوم چې مې پلار له لاسه کلک نیولم
ویل یې ما سره زما په کار کې مرسته کوه
ځکه په تا باندې مې لاس سپک وي
ما به لیدل چې مې همځولي ډله ډله له مکتبه وروسته
لېرې باغونو ته چکرله درومي
ما به له ځان سره په زړه کې ویل
عجیبه نه ده چې له پلار سره په بند کې اوسم
بیا به مې پلار ته ویل
پلار جانه ما ته اجازه راکړه چې زه هم د همځولو په څېر،
چېرته چکر ووهم
خو راته پلار به ویل
"زوی جانه هغوی بې غمه دي چې خوشې ګرځي
زما او ستا په تمه لس خولې
د ډوډۍ په انتظار وازې دي"
ما به ویل پلار جانه سمه ده زه کار کومه
اوس چې څه درې لسیزې واوښتلې

ما ته لا ځان د ماشومتوب په څېر بندي ښکارېږي
له شل کلن مهاجرته وروسته
چې خپل وطن ته راغلم
نو دا یاران مې مسافر بولي
او ما ته هم ځان مسافر ښکاریږي
اوس هم هماغه د روزګار غم دی
خو چې بچي مې یاد شي
او زړه مې وغواړي چې کور ته لاړ شم
په خواره خوله له خپل بادار نه اجازه غواړمه

خیرخانه، کابل
د ۱۳۸۲ کال د زمري ۲۷ نیټه

هوډ

بيګا مې هوډ کړی و
چې زه به دا خپل نامراده ژوند
د چا په تشه خوله خندا باندې نور و نه بايلم
او نه به چا ښکلې ته، خوږه موسکا وکړم
بيګا مې هوډ کړی و
چې به د تل لپاره
زه د خپل ژوند له کتاب
د چا د نوم توري له بېخه باسم
او بيا به هيڅ کله د چا ښکلې د نوم توري د زړه په ځمکه و نه کرم
بيګا مې هوډ کړی و
چې زه به نور د چا د نوم سره تړلی تعويض
په غاړه نه ګرځوم
ځکه چې نوره عقيده مې باندې پاتې نه ده
بيګا مې هوډ کړی و
که هغه ښکلې مې په مخه راشي
هيڅ به ور ونه ګورم
ځکه چې زه يې په ليدو باندې لمبه لمبه شم

خو چې سهار له خوبه پاڅیدمه
خدای خبر ولې مې زړه وبوږنیده
هغه ښکلو کې مې په سترګو کې راوټوکیده
او په خپل کړي هوډ مې پښې کینبودې

غزل

دا نه وایم چې لږ د موسکا جام خو راکووه
بس دا وایم د تشې خولې سلام خو راکوه

د مینې یوه خبره درنه نه غواړم پوهیږې؟
څو ستغې سپورې ما ته څه دشنام خو راکوه

رنګین سهار دې تا ته مبارک وي مبارک
خو ما ته یو غمګین غونډې ماښام خو راکوه

په مینه خو نه ګورې په غضب خو راته ګوره
د تورو تورو سترګو څه انعام خو راکوه

د خدای په ویره ځمکه یې ځای نه شته دی یارانو
کوترې ته دې بازه د زړه بام خو راکوه

راز

د کال اولې ورځې سترې مه شې،
دا راته وایه چې په خیر خو راغلې
خدای دې له ما سره ژوندی لره
دا ړومبی ځل نه دی چې ما باندې احسان کوې
زما په ژوند دا اوه دیرشم ځل دی،
چې خپله ښکلې څیره ما ته ښایې
وایه کنه د کال اوږدو کې خو به،
زما په څیر چا ځورولې نه یې؟
چا درته سپکې سپورې نه دي ویلې؟
چا خو به تا نه نفرت نه وي کړی؟
هو،
ته به خبره نه یې،
غواړم چې تا ته یو راز وسپړمه
تیر کال چې ته راتللې،
ستا له راتلو نه فقط یو ورځ مخکې
یو چا له ما ځنې نفرت کړی و
یو چا له ما سره سپیڅلی شان تعهد مات کړ،

یو چا زما په پاکه مینه باندې تور پورې کړ
باور دې وشه، په ایمان یې وایم
پرونۍ ټوله ورځ
د پوره کال اندېښنو
یو په یو وځوروم
دومره مې وژړل چې اوښکو مې لمن درنه کړه
شپه راغله شپې په غیږ کې ونیولم
******
خو نن سهار چې زه له خوبه ویښ شوم
د ماهیپر د غره له هسکې څوکې
ستا سورکي لمر راته د وړانګو غبرګ لاسونه راکړل
نو سم له واره مې د زړه غوږ کې شاعر ملګري وویلې:
عابده بس دی تیر په هیر وګڼه
نورې د تیر کال اندېښنې له زړه نه وغورځوه
اوس پوره کال اوښتی
د نوي کال د لمر زرینې وړانګې
درته مینه وایي:
د نوې ورځ تنکۍ شیبې
د کال تر پایه پورې
درته نیکمرغه غواړم

غزل

څومره چې زړه باندې مې هر وخت راوريږي جانان
هومره ساده دی هومره ژر مروريږي جانان

سپينې روپۍ يې په لمن يوازې شرنګ نه کوي
چې لمر ته وګوري د لمر غوندې پړقيږي جانان

لکه چې چا ورته آمين کله ويلی نه دی
چې مې دُعا غوندې له لپو نه تويږي جانان

داسې هم نه ده چې په ما يې ګوندې زړه سوزيږي
چې ما ته وګوري غوسه ورشي سوزيږي جانان

بازه ازار د کومې زانې تور وزرې به وي
چې په لړزه کې دې له لاسه ازاريږي جانان

غزل

لا په پام ږدمه قدم لیــــونی نـــــه یـــم
په والله در پسې سم لیـــــــونـــــی نه یم

بس یو ستا د یاد بتان مې زړه کې اوسي
نور د دېر او د حرم لیــــونــــــی نه یم

سنګباري چې د بنو زما په زړه کـــــړي
اشنا زه خــــو ستـــا د چم لیونی نه یم

ته یې راوړې، زه یې ځکه در نه واخلم
که نه زه څه کوم غــــم، لیونی نه یم

له کوترې نه پنجو کې بـــــنې باسې
"بازه" زه ستا په رقم لیونی نـــــه یم

له شاعر نه ګیله

ګران کاروان چې د ښاپېرۍ په ورغوي کې شین همځولي ته (د ځنګل د لیک ځواب) لیکه، نو د څنګ یاران یې په شعرونو نمانځلي وو چې ما ته یې هم لاندېنی بیت ویلی و:

کوترې راوړي د نکریزو پاڼه
شي ستا د باز منګولې سرې رایادې

خو کله چې ښاپېرۍ ورغوی پرانیست، د پورتني بیت په شمول ترینه درې بیتونه ښوېدلي وو، خو ما ته یې له شاعر نه یوه ګیله ضرور راوړې وه.

نن مې په زړه باندې بلا وربرېږي
زما شاعره ! څو خبرې لرم
لږ ورته ښه د زړه غوږونه څک کړه
یو څو ترخې یو څو شکرې لرم

* * *

ستا له قلم چې په در در وربېدل
د هغو تورو ریاضت مې کړی
چې به لاسونه ورته تا غځول
د هغو ستورو ریاضت مې کړی

آن له ماښامه تر سهاره پورې

ستا د چنار خبرې ما ژړلي
چې خپه نه شې په ایمان یې وایه
خپلې سندرې کله تا ژړلي

* * *

چې د سندرو کاروان تا به راوړ
شاعره ما به ترې الهام واخیست
چې میکده به ورته تا ویلې
ما به له هغې ځنې جام واخیست

* * *

که زما پښه به چیرته وښویده
تا به له مینې نه ډک لاس راکړ
چې به له ما نه توري وتوربېدل
زما شاعره تا به پاس راکړ

* * *

چې مې د زړه په خانقاه کې اوسې
پیره ! زما په سر هم لاس تیروه
له زړه مې ټولې کینې ورژوه
کله اذر په صنم لاس تیروه

* * *

دا یوه ګیله در نه ضرور لرمه

چې څنګه زه درځنې هېر شومه
د اوبو سر باندې د خلي په څېر
له یوې څپې بلې ته تېر شوم

* * *

چې په ورغوي کې دې نه ښکارېږي
ښاپېرۍ چېرته ورکې لارې تللي؟
ما په کې خپل تصویر ونه لیدلو
خدای خبر کومې خوا هندارې تللي؟

* * *

بس همدغه درنه پوښتنه کوم
د زړه کتاب نه دې په څه و ایستم؟
شاعره دومره خو بې رنګه نه وم
ولې دې دا رنګه له زړه و ایستم؟

* * *

څوک به اوس راوړي د نکریزو پاڼه؟
چې د کوترو څه پرواز نه شته
ستا د شینکي ځنګل په شنه غېږه کې
هغه د سرو منګولو باز نه شته.

پېښور ابدره روډ عرفان کلتوري مرکز

رياضت

کله چې ستا د مينې کلکې ريښې
زما د زړه په ځمکه وغځېدې
او ستا د مينې فصل مې زړه کې وټوکېده
د ليونيانو له پاچا نه مې دعا وغوښته
او ستا د مينې د رياضت په ډاډ مې تا ته ويل
در سره مينه لرم
ته اول هيښنه شولې
بيا دې مهينې وروځې
د تندي نيم اسمان ته ورسوې
د څو شېبو لپاره، دې خپل باڼه په ځمکه ننه ايستل
او بيا دې خپلې جادوګرې سترګې
زما په سترګو کې راوګنډلې
تا زما سترګو کې د مينې يو توپان وليده
ما ويل چې تا به دا توپان خپلو څپو کې واخلي
او په مهينو شونډو
به راته وايې

چې زه هم د رسره مینه لرم
شپه لا تېره نه وه
چې دې خپل ځان ته پام شو
شونډې دې بوڅې کړې او سر ته دې ټکان ورکړ
راته دې وویلې
ډېره مننه چې له ما سره ته مینه لرې
خو ډېر افسوس کومه
چې ستا لپاره یوه ذره مینه هم
زما د زړه په کور کې ځای نه لري
که دې توان رسي نو زما مینه له خپله یاده وغورځوه
له څه مودې راهیسې
زه ډېره هڅه کوم
چې مې د زړه له ځمکې
ها ستا د مینې ریښې وباسمه
خو لا مې توان نه رسي
لا مې په زړه کې ستا د مینې ریښې پښې کلکوي.

۲۰۰۴ | ۰۶\۰۷\۱

د زرداد سراې د کابل منډه یي

شرط

ما درته هر وخت ويل
چې ستا فطري ښکلا
د ښايستونو ميره
نو دې ته څه اړه يې
چې په فطري ښکلا سرخي او سفيده ومږې؟
تا به ويل چې ته په دې راز باندې نه پوهيږې
دغه سرخي او سفيده د ښايستونو مجبوري وګڼه
او بيا دې دا هم ويل
چې ته زما فطري ښکلا خوښوې
زه به اوونۍ کې يوه ورځ ستا په خاطر
او ستا په اند ، فطري ښکلا کې راځم
خو شرط يې دا دی
چې به نورې ورځې
ما سره کار نه لرې
او ما دې شرط ومنه
بيا مې هغې ورځې ته شپې شمارلې
چې ته فطري ښکلا کې ما ته راشې

هغه ورځ هم راغله
چې ته فطري ښکلا کې ما ته راغلې
په دغه ورځ به بیا زما له مخې
هره بلا چپېږده
زه به شله شوم چې سبا ته هم داسې راځې
تا راته ویلې چې تا شرط منلی
که شله ګي دې وکړه
نو شرط به وبایلې تاوان به وکړې
ما شله ګي وکړله
او تا له مانه لاره وشلوله

*****

زه اوس په دې راز باندې وپوهیدم
چې ښایستونه مجبوري هم لري
او دا مې ومنله
چې ما شرط وبایله تاوان مې وکړ
خو دا یوه خبره
را سره ته ومنه
اوس چې ته هره ورځ سرخي او سفیده لګوې
په دې ادا چاته ځوانې ورکوې د چا ځواني زړوې.

غزل

ستا د مـــــينې تور دې وي
د غومره پـــــېغور دې وي

ژوند په نغمو سور دې وي
ستا د بنګړو شــور دې وي
ټول مې غزل تـــــوري دي
ښکلي په هر لـــور دې وي
تل زما په ســــترګو کې
ستا ښکلی انځور دې وي
تمه د خولګۍ ښـــــه وي
دا مې په تا پـــور دې وي

ژوند په کـې له مينې ډک
بازه کلی کـــــور دې وي

غزل

سرُ دې شمه، تال دې شمه، ترنګ دې شم
مات دې شم د شنو بنګړيو شرنګ دې شم

پريـــږده چې په سرو غرمو کې پوخ شمه
ستا د ســپــينې غاړې تورلونګ دې شم
مــينه، ميــنه، ميـنـــه بـه راوتــــوکي
راشـــه چـــې ليـمو سره په جنګ دې شم
بس چې لاس مــې ستــا تـــر غاړې ورسي
خپل قد نه مې يو په لـــسه دنګ دې شم
شين دې شمه، وچ دې شمه، وره دې شم
ستا سپينو لاسونو ته سور رنګ دې شم

تـا تـــــه چې سرور په کې د ميـني وي
بــــازه تورلوګی دې شمه بنګ دې شم

غزل

چُپ به وي او نــــه کـــــوي شور خلک
څو پورې بــــه دلـــــته وي د زور خلک

شـــــته دی چـــــې اوبو ځيني هم نرم دي
شته دی چې په خوله کې ګرځیء اور خلک

وخت به خپلې چـــــارې وکړي تير به شي
مورږ به نه يو دلـــــته بـــــه وي نور خلک

يو يې هم زمـــــا د زړګـــــي سود نه شو
ډير که مې په زړه کـــــې کړه انځور خلک

سپين د پرښتو لـــــباس پـــــه تن ګرځي
دلته چې اکثر ويـــــنې زړه تور خلک

غزل

ښکار ته چې ښکاري ننبه په ننبه کړي
دا سې مې پرې ټول نظر راټول کړلو

تا چې پرې مرهم لا سونه کیښو دل
ما مې پرې د زړه پرهر راټول کړلو

پړق د سپینو لیچو لکه تورې شو
تا چې ترینه تور خادر راټول کړلو

دا سې وخت دې راشي چې خلک وو ايي
سولې له نړۍ نه شر راټول کړلو

کلکه باز پنجو کې زرکه ونیوه
بیا یې پرې دا خپل وزر راټول کړلو

د اجمل خټک د غزل پر ځمکه

غزل

مرهم لاسونه دې زما پر سینه ږدې او کـــــه نـــــه؟
جانه پرهر مې د زړګي راټـــولـــــــوې او که نه؟

زما آرمان ستا د وصال جنګ کې شهید شو ګرانې
سره لوپټه یې په مـــــــزار اوس غوړوې او کـه نه؟

ډېره موده وشوه زما پـه خوب او خــیال کې اوسې
چیرته په ویښه هم زمـــــا غیږ ته راځــې او که نه؟

د غلچکیو په څیر راشــــــې بیا په مـنډه لاړ شې
د ښکلیو یاده ما له ځانه ســـــــره وړې او که نه؟

تا خو له ډېرو په پنجو کــــې بـــــــنې وایستلې
(بازه) کوترې سره هم میـــــــنه کـــوې او که نه؟

د مامور د ماندینې غږ

کله کوم ښه خواړه په ما هم لوروې او کـــــــه نـــــه؟
سپیره ماموره چې په نس مــــــــــې مــــړوې او که؟

ټیپی مې شنه شوه په ټیپرو پـــــــتاتـــــو ســـړیه
د کوم ترڅکون قطغ مزه په ما څکې او کـــــــه نـــــه؟

چیرته د غوا یا مېښې لری که پـــــــه مخــــه درشـــي
راته راوړې یې دا ځواني خو به کوې او کــــــه نــــه؟

د کابل یخو شپو کې تن برستن کې نه تـــــو دیـــږي
د جلال آباد نارنج گوپي راباندې خورې او کـــــه نه؟

په کوم خیرات که چیرته پیښ شوې په ایمان یې وایه
ما ته به وریجې د کورتۍ جیب کې راوړې او کـه نه؟

غزل

څـو مــــــره ژور مې زړه ته کېو تلې
څنګه زړه ور مــــې زړه ته کـېو تلې
مــــــا وي چې ښه ډېر درته وګورمه
پــــه يـــــو نظر مې زړه ته کېو تلې
يو هنګامه مې زړه کې جوړه شـــوله
په شور و شر مې زړه ته کـــــيو تلې
مینې شتمن دې کړم خیرونه دې وې
لکه سره زر مـــــې زړه تـه کېو تلې
واه د ښـکـــــلا ملکې څه دې وکړل
څه په هــنر مـــــې زړه ته کېو تلې
سکنې ماښام دې راته ښه رنګین کړ
زيړ مازيګر مې زړه تـــــه کيو تلې
د ښکلا بُت دې په کې وتــــرا شلو
لــــــکه آذر مــــې زړه ته کيو تلې
۲۹\۱۱\۲۰۰۵

خیرخانه- کابل

پیوستون

کاروان سره د سولې ځو په لور د پیوستون
لیدلی دی یارانو ما هم زور د پیوستون

ملي وحدت به بیا زموږ وطن کې تامینیږي
د هر افغان په خوله کې دی یو شور د پیوستون

د امن تر جنډې لاندې ودان به وي تر تله
په مینه باندې جوړ چې وي کوم کور د پیوستون

که خدای کول ولس به مو راټول په یو ټغر شي
لیدلی مې په خوب کې یو انځور د پیوستون

(عابده) یو ناره له خولی نه باسم د ورورۍ
ادا چې کړمه ژوند کې دا یو پور د پیوستون

غزل

چې ستا کوڅې تــه راغلم
جوړ میکدې تــه راغـلم

په کې توبه مـــــا تیرې
دا سې شېبې تــه راغـلم

چـــې مې پــه کاڼو ولي
دادی هــــغې ته راغلم

شعر کې مې شل نه کړل
لنډې کیسې ته راغلم

وی "بازه" پوخ راغـــلې
ما وی یو شپې ته راغلم

۵\۱۲\۲۰۰۵

پېښور

غزل

تا پـــسې هـــر دم ګرځي
زړه مې چـــم پـــه چم ګرځي

چيرته چې مـــې زړه غواړي
هلته مې قـــدم ګـــــرځي

ستا مينه زمـــا ژونـــدون
تن او سيـــوری سم ګرځي

چـــيرتـــه خو به وګورو
مـــا پســـې صنم ګرځي

ستـــرګې بـــتخانې زما
زړه کـــې مې حرم ګرځي

مـــينه کې عـــابد مدام
جګ سر وړي علم ګرځي
۲/۰۱/۲۰۰۶کابل

غزل

ښکلو ته ګورم نـــــــنـــــــداره کومه
خو زړه ته تيـــــر شـــي خساره کومه

ما يې سبـــــا د ليدو نيت کړی دی
بيګاه تــــه زه استــــــخاره کومه

چې راته کوم ښکلی پــــه مخه راشي
زه د شــــوخـــــی مظاهره کومه

کله به ستا د وصال وس خدای راکړي
اوس غريـــبي ده ګـــــذاره کومه

رانه چارګل رانــــــه پيزوان غواړي
ځمه ســـودا له بنـــــجاره کومه

۰۴/۰۲/۲۰۰۶

د کابل منډيي، سرای زرداد

غزل

ستا د سینې سره په جنګ خو نه یم
ښکلیه ! یو موټی لونګ خو نه یم

چې بلا ښکلې مې په څار کې ساتي
د چا په خیر د چا په منګ خو نه یم

خیر دی که تور لکه د سکور یمه زه
شکر د چا په زړګي زنګ خو نه یم

د زړه ټوټې په ټولو ښکلیو ویشم
زه د یو ښکلې څه ملنګ خو نه یم

لکه د باز په ښکار سترګې سرې دي
جانانه زه روږدی په بنګ خو نه یم

غزل

چې بې پروانه زه له خپل ځـــــان شـــو مه
ایله چې اوس جــــانـــــان ته ګران شو مه

چې بـــــــه شمـــــال د چا وږمه راوړله
زه به پــــه بــــاد پـــسې روان شو مه

چا تندی تریو کړ څوک موسکی غوندې شو
د چـــا رقیـــب د چـــا جـــانـــان شو مه

په نیم نظر چې رانه ټـــول زړه یـــو سي
ښکلو ته زه څومره ارزان شـــو مـــــه

کله پـــه بــلـــه رانـــه مخ اړوي
کله یې ستــــرګو کې عــــیان شو مه

يو درويش ته!

په ازغنو لارې سر وي
او په ېيلو پښو مزل کړي
د زخمي لاسونو خاپې
رنګيني د خپل غزل کړي

* * *

ستورې راوړي په لمن کې
دا په چا باندې مين دی؟
چې هوا کې ښراغ بل وړي
نو رڼا باندې مين دی

* * *

کوم تصوير ورځنې ورک دی
کاڼي شي ورته هينداره
خپل مرام ته به رسيږي
لټوي چې ورکې لارې

* * *

چې جهان پرې ښايسته شي
د آسمان ستوري اميل کړي

د جانان سپینې سینې ته
د غزل توري امیل کړي

*　*　*

بدرنګۍ ته نه ورګوري
ښکلا ټوله کړي راټوله
یو له جنګه یې نفرت دی
خوښوي نړۍ کې سوله

*　*　*

وایي وخت د تورې نه دی
ستن راواخلئ عزیزانو
دا شلیدلي ګریوان ګورئ
دا ګنډل غواړي یارانو
۲۳/۱۱/۲۰۰۶

غزل

د پسرلي تر ښکلا دنـــگ جانانه
پر سینه وکـــره لـــونگ جانانه

نن به دې ښـــه په دیدن ځان مړوم
نن دې تر ډېـــره یم تر څنگ جانانه

دا چې ډېر ډېر درته ځیر ځیر یمه زه
دا مـــې بلا ډېر خښلي بنگ جانانه

لږ خـــو راوگوره د خدای په خاطر
لږ خـــو مـــې ومنه قلنگ جانانه

کله به ته هـــم پـــه چا زړه وبایلې
کله به ته هـــم شـــې ملنگ جانانه
که مولا تا زمـــا تـــر خوا راولي
وبه گتهم بـــا یللی جنـــگ جانانه
۲۶/۱۱/۲۰۰۶کابل

غزل

مه راکوه غم ستـــــرګـــې راواړوه
ته او خدای صنم ستـــرګې راواړوه

ستا ښکلا به لپې لپــــــې وڅښمه
ګوره راته سم ستــــــــرګې راواړوه

تل د ستمګرې ادا نــــــازورمه
نن وکړه کـــــرم ستـــرګې راواړوه

ټول به دې په سترګو کې راټول کړمه
ته خـــو پـــه يو دم سترګې راواړوه

ما مې درته زړه په لار کې ايښی دی
کيږده پرې قـــدم سترګې راواړوه
۲۹/۱۱/۲۰۰٦ کابل

د ښکلا رنګونه

زه چې اول اول مین غونډې شوم
او د رنګونو په مانا لږ و ډېر وپوهیدم
نو ما به دا سې ګڼه
چې زیړ رنګونه په رښتیا د مینتوب نښه وي
زما به هله دا باور پوخ شو
چې د مالت جونو به
خپلو ښادیو کې سندرې ویلې
نو دا ټپه یې یې ضرور ویله
((زه په مین سړي پوهیږم
یا یې رنګ زیړ وي ، یا یې شونډې وچې وینه))
کله نا کله به مې
یو زیړ بنین د تور کمیس له لاندې واچولو
او د ګریوان تنۍ مې خلاصې ساتې
او کله کله به مې
زیړ ګل بند په غاړه واچولو
بیا به مې ټول مازیګر

آن تر خړې ماښامه
د ګودر لارې څارې

* * *

اوس چې زما مینتوب
د لیونتوب تر حده ورسیدو
نو د رنګونو دا مانا راته پیکه ښکاره شوه
ځکه چې ته په هر یو رنګ کې راشې
نو ستا له نوره رنګ رڼا واخلي
اوس راته ستا له رویه ټول رنګونه ښکلي ښکاري

۱۱/۱۲/۲۰۰۶

د کابل منډیې
سرای زرداد

غزل

اوس جانان ته سم کتلی نــــه شمه
ځان ته خو څه غم کرلی نـــــه شمه

مینه یې په زړه کې راکـــــرلـې ده
مینې نه قسم خـــــوړلـی نه شمه

ته چې اوسې هلته ښه چابک ځمه
بل خو اتــه قـــــدم وهلی نه شمه

ستا ښکلا په تورو کې رانغاړمه
مات مې شــه قلم لیکلی نه شمه

شوخ نظر

داسې په شوخ نظر خو مه راګوره
هسې نه ستا د تورو سترګو له غبار څنې
الماس جوړ شي
زما د زړه په شینکي فصل لکه تندر پریوځي
بیا به مې زړه کې ستا د مینې کروندې باندې لمبې پورې کړي
د کابل منډه یي، سرای زرداد
۲۰/۱۲/۲۰۰۶

Download from:aghalibrary.cm